

Slaget om pornografin

- en analys av diskurser om pornografi i svenska dagstidningar mellan 2013-2017

Masteruppsats SOCM04, 30 hp

Författare: Nana Christensen

Handledare: Vesa Leppänen

Sociologiska institutionen, våren 2017

Stort tack till Vesa Leppänen för stöd och handledning.

Abstract

The aim of the study is to examine discourse on pornography in Swedish news media. The methodological point of departure is Critical Discourse Analysis, as presented by Fairclough. The empirical material consists of 69 articles, editorials and chronicles publicized in Swedish news media between July 2013 and March 2017. The primary theoretical point of departure of the study is Fairclough's critical discourse analysis. Moreover, McCombs and Shaw (1972), Jackson (1999), Rubin (1984), Winther Jørgensen (2003) and Long (2012) inform the study. The result shows that there are crucial discursive struggles in the construction of pornography. These struggles stand between the description of pornography as a private matter and the description porn as a political matter, the description of the pornographic actor as a victim or an agent and lastly between the description of pornography as dangerous to the consumers sexuality or not. Further the results show that rhetorical strategies are frequently used to undermine the opponent's arguments and to promote one's own. The rhetorical strategies that has been identified are *the worst example, modalities, befuddlement, victimization, subordination, scientification, the moralizing opponent* and *naturalization*. Further result shows that there are similarities between the descriptions of pornography found in the empirical material and radical feminist and liberal descriptions of pornography. Lastly the result shows that two dominant discourses on pornography can be identified in the empirical material; a sexnegative discourse and a liberal discourse.

Keywords: Pornography- Sweden- Daily Newspaper- Critical Discourse Analysis

Innehållsförteckning

1. Bakgrund	6
2. Syfte och frågeställning	7
3. Avgränsningar och disposition	8
4. Tidigare forskning	8
4.1 Reglering av ”farliga bilder” i Storbritannien	8
4.2 En radikalfeministisk eller moralistisk agenda?	10
5. Perspektiv	10
5.1 Fairclough’s kritiska diskurs analys	11
5.1.1 <i>Diskurs och diskursordning</i>	12
5.1.2 <i>Intertextualitet och interdiskursivitet</i>	12
5.1.3 <i>Ideologi och hegemoni</i>	13
6. Teori och teoretiska begrepp	14
6.1 Mediernas dagordningsfunktion	14
6.2 Sexualitet, agens och struktur	15
6.2.1 <i>Mot en radikal teori om sexualitet</i>	15
6.2.2 <i>Agens och struktur</i>	16
6.2.3 <i>Distribution av agens och struktur</i>	16
6.3 Ideologiska ramverk	17
6.3.1 <i>Det konservativa ramverket</i>	17
6.3.2 <i>Det radikalfeministiska ramverket</i>	17
6.3.3 <i>Det liberala ramverket</i>	18
6.4 Sammanfattning.....	18
7. Metod	19
7.1 Diskursanalys som metod.....	19
7.2 Fairclough’s kritiska diskursanalys som metod.....	20
7.3 Empiriskt material och urval	21

7.4	Analysens praktiska genomförande	22
7.5	Etiska överväganden	23
8.	Empirisk analys	25
8.1	Diskussionens samhälleliga kontext	25
8.2	Positioner i diskussionen	26
8.3	Konstruktionen av pornografi	27
8.3.1	<i>Övergripp och exploatering per definition</i>	27
8.3.2	<i>En privat angelägenhet</i>	31
8.3.3	<i>Sammanfattande reflektioner</i>	33
8.4	Konstruktionen av pornografiskådespelaren	34
8.4.1	<i>Ett offer för strukturer</i>	34
8.4.2	<i>Den frivilliga pornografiskådespelaren</i>	36
8.4.3	<i>Sammanfattande reflektioner</i>	38
8.5	Konstruktionen av betraktaren	38
8.5.1	<i>En snedvriden sexualitet</i>	39
8.5.2	<i>"Vad riktiga män vill ha"</i>	42
8.5.3	<i>Moralpanik</i>	44
8.5.4	<i>Sammanfattande reflektioner</i>	46
9.	Diskussion	48
9.1	Diskursiva konstruktioner av pornografi	48
9.2	Retoriska strategier	51
9.3	Ideologiska diskurser	53
9.4	Slutord	55
	Referenslista	57
	Bilaga	66
	Populärvetenskaplig framställning	66

1. Bakgrund

Historien om sexualitet är en diskursernas historia (Nilsson, 2008: 115). Vad sex är och bör vara är och har varit föremål för ständig diskussion, och försöken att sätta in sexualitet i specifika diskurser är ständigt återkommande. I sammanhang med detta har sexualitet varit, och är än idag, föremål för kontroll och reglering. De typer av sexualitet som faller utanför det som konstrueras som acceptabelt enligt dominerande diskurser om sex, har förbjudits, förtrycks och sjukdomsklassats (Foucault, 1990: 36).

Enligt Foucault har sexuell repression i modern tid sin bakgrund i framväxten av borgarklassen. Att kontrollera sexualitet var, enligt Foucault, essentiellt för borgarklassen då sex för njutnings skull sågs som ett hot mot arbetsmoral och således ett hot mot borgarklassens välstånd. Den sexuella normen under denna tid kom således att fokusera på att säkerställa befolkningsutveckling, reproduktion av arbetskraft, upprätthållandet av sociala relationer för att konstituera en sexualitet som ekonomiskt användbar för borgarklassen (Foucault, 1990: 36-37).

Foucault menar dock att repression av avvikande sexualiteten genom lag inte längre är den dominerande formen för kontroll och reglering av sexualitet. I takt med att samhället gick från moral till sekularisering skiftade också synen på sexualitet. I takt med att sexualitet blev objekt för vetenskapen, blev också de sätt på vilka sexualitet kunde talas om utsatt för hårdare kontroll. Vad som kunde sägas och tänkas om sex kom att kontrolleras av samhällets styrande institutioner (Foucault, 1990: 44).

Vår tid har inneburit en kanonad av tal och diskurser om sexualitet. I vårt västerländska samhälle har sexualiteten blivit objekt för bedömning, reglering och administration (Nilsson, 2008: 115, 118). En av de mer omdebatterade formerna av sex är pornografi. I juli 2013 lades ett lagförslag fram av Storbritanniens premiärminister vilket innebar att vissa söktermer på internet vilka ansågs representera ”extrem pornografi” stängdes av (BBC, 2013, 22 juli). I samband med detta publicerades en debattartikel om lagen på SVT Nyheter (Granbom, 2013, 24 juli) vilket initierade en debatt om pornografi på svenska debatt-, ledar- och krönikesidor.

Att studera hur pornografi talas om blir särskilt intressant då pornografi tenderar att förstås som en form av sex. Precis som Attwood och Smith hävdar är pornografin ofta central i debatter om sex, och sex centralt i debatter om pornografi (Attwood & Smith, 2010: 171). Genom att tala om sex på specifika sätt konstrueras olika former av sex. Därför är det särskilt intressant att studera talet om pornografi då det innebär tal om en viss form av sex. Som Foucault påpekar är konstruktionen av sexualitet en form av maktutövning då den sätter ramarna för vad sex kan

och bör vara, samt för hur vi kan tala om sex. Att konstruera en diskursiv distinktion mellan acceptabla sexuella praktiker och oacceptabla sexuella praktiker, riskerar att stigmatisera och tabu-belägga individer och grupper med en sexualitet som anses oacceptabel (Rubin, 1984). Med utgångspunkt i detta blir det särskilt intressant att studera debattartiklar. Debattartiklar framställer specifika verklighetsbeskrivningar som sanningar samtidigt som de ogiltigförklarar andra verklighetsbeskrivningar. Dessa verklighetsbeskrivningar är diskursiva konstruktioner, och därmed inte de absoluta sanningar de framställs som, och bör således inte stå oemotsagda. Pornografi blir intressant att studera i egenskap av samhällsproblem då det riskerar att förtrycka individer och grupper på grund av deras sexualitet. Vidare är pornografi intressant att studera ur ett sociologiskt perspektiv då det väcker frågor om sexualitet och makt.

En personlig bakgrund till valet att studera diskurser om pornografi är att en politisk fråga som alltid har intresserat mig är kvinnors rätt till sina egna kroppar. Denna fråga har öppnat upp för diskussioner kring abort, prostitution, sexualiserat våld och pornografi. Pornografifrågan har för mig således kommit att bli en del av en större diskussion om kön, kropp, makt och sexualitet, vilket också gör frågan sociologiskt intressant. Valet att studera just ämnet pornografi bygger delvis på intresset för frågan om kvinnors rätt till sin egen kropp och sexualitet men också på det faktum att jag inte själv har någon fast övertygelse i pornografifrågan. Mitt ambivalenta förhållningssätt gör dels att ämnet blir personligt intressant att studera och medverkar förhoppningsvis till ett mer förbehållslöst sätt att åta sig det empiriska materialet.

2. Syfte och frågeställning

Studien syftar till att kritiskt analysera talet om pornografi på svenska debatt- och ledarsidor. Detta kommer göras genom att identifiera och analysera diskursiva konstruktioner av pornografi, pornografiskådespelaren och pornografikonsumenten. Vidare kommer diskursiva meningsstrider och diskursiva enigheter gällande den diskursiva konstruktionen av pornografi, pornografiskådespelaren och pornografikonsumenten att beskrivas och analyseras. Utöver detta kommer retoriska strategier som används i byggandet av de diskursiva konstruktionerna av pornografi, pornografiskådespelaren och pornografikonsumenten konstrueras, samt hur de diskursiva konstruktionerna retoriskt konstrueras som sanningar klarläggas och analyseras. Slutligen kommer ett försök att relatera de diskursiva konstruktionerna kring pornografi till sin omgivande samhällskontext och undersöka huruvida den kan tänkas påverka eller påverkas av denna. De frågor som ställdes för att besvara studiens syfte var: Hur omtalas pornografi? Hur omtalas

pornografiskådespelaren respektive pornografikonsumerten? Vilka stridigheter och enigheter går att urskilja i talet om pornografi? Hur ser kontexten som omger diskussionen ut och hur kan den tänkas påverka respektive påverkas av talet om pornografi?

3. Avgränsningar och disposition

I kapitel fyra presenteras exempel på tidigare forskning som bedöms som relevant för studien. Kapitel fem redogör för de grundläggande perspektiv som studien vilar på. Därpå följer kapitel sex i vilket de teorier och begrepp som används i studiens analys presenteras. Kapitel sju utgörs av en översikt över studiens metodologiska utgångspunkter, analysens praktiska utföranden samt vetenskapsetiska överväganden. I kapitel åtta presenteras studiens empiriska resultat och analys. Studiens sista kapitel, kapitel nio, utgörs av en diskussion där analysen diskuteras och slutsatser dras.

4. Tidigare forskning

För att kunna tillämpa den tidigare forskningen och jämföra mina resultat med den ville jag ha något som fokuserade mer specifikt på diskurser kring pornografi och sexualitet. Med utgångspunkt i detta valdes två vetenskapliga artiklar vilka båda tar sin utgångspunkt i lagändringarna kring pornografi i Storbritannien år 2013. Båda studier granskar kritisk diskursiva konstruktioner av pornografi och sexualitet, och det blir således intressant att se vilka eventuella skillnader och likheter i våra respektive resultat. Avsnittet inleds med en presentation av Attwood och Smith (2010) forskning och avslutas med en redogörelse för Carline's (2011) forskning.

4.1 Reglering av "farliga bilder" i Storbritannien

Attwood och Smith tar sin utgångspunkt i Criminal Justice and Immigration Act 2008, även känd som "Dangerous Pictures Act", vilken kriminaliserar innehav av "extrema bilder", vilket innefattar internetpornografi, i Storbritannien. Vidare undersöks påståenden om ökningen, spridningen och tillgång till material som förhärsligar sexuellt våld, samt dess antagna effekter. Attwood och Smith menar att det pågår en kamp om betydelsen av pornografi, och att denna kamp belyser retoriken kring pornografikonsumerten och "extrem pornografi". Attwood och Smith inleder med att påstå att pornografi ofta är central i debatter om sex (Attwood & Smith, 2010: 171). De hävdar att nätpornografi har blivit en betydelsefull arena för debatter om moral, politik samt regleringar gällande sex och sexualitet. Enligt Attwood och Smith är oron över "extrem" pornografi och dess konsumenter central i dessa debatter. Attwood och Smith menar att motståndet mot pornografi och viljan att genom lag reglera "extrem" pornografi grundar sig

på värderingar och moraliska antaganden om pornografi. Enligt Attwood och Smith beskrivs pornografi i den brittiska debatten ofta som något vilket kan skapa reell orättvisa och förstöra människors liv, samt att det är en form av kultur vilken misslyckas med att skapa ett vänligare, mänskligare och mer empatiskt samhälle. Vidare lyfter Attwood och Smith fram anti-pornografi retorik som går ut på att beskriva pornografins antagna risker och skadeverkningar. En nyckelkomponent i denna retorik är att sexuell upphetsning är potentiellt riskfyllt (Attwood & Smith, 2010: 172, 179). Det hävdas att pornografikonsumenter i upphetsningens ögonblick tycks förlora sin mänsklighet, och tappa all känsla för moral och ansvar. En lagstiftning tros kunna motverka detta genom att skapa ansvar hos pornografikonsumenterna i de tillfällen då konsumenten inte kan kontrollera sina sexuella impulser (Attwood & Smith, 2010: 180, 187).

Vidare hävdar Attwood och Smith att dominerande diskurser om pornografi och sexualitet reproducerar en syn på pornografiskt material där dess mångfald mörkas, kopplar samman sex med våld, reducerar män till ”odjur” som hatar kvinnor och framställer kvinnor som offer (Attwood & Smith, 2010: 181,176). Attwood och Smith menar att anti-pornografi retoriken har en genus dimension då pornografi har använts som en metafor för mäns våld mot kvinnor, snarare än för att beskriva en mediegenre. De ställer sig även bakom påståendet att diskurser kring sexualitet tenderar att presentera kvinnor utan agens och som offer ett manligt sexuellt system som bygger på våld (Attwood & Smith, 2010: 183, 185). I detta sammanhang lyfter Attwood och Smith även fram Walter Kendricks offer-förövare-expert scenario (Kendrick, 1996). Enligt Attwood och Smith menar Kendrick att man genom att konstruera pornografi som farligt möjliggör en identifikation av offret, förövaren och experten och således skapas ett imaginärt scenario av fara och räddning. Attwood och Smith menar att dessa beskrivningar av pornografi är en strategi där intentionen är att chockera och skrämja genom att presentera våldsamma bilder som representativa för all pornografi (Attwood & Smith, 2010: 181, 185).

Slutligen menar Attwood och Smith att regleringen av ”extrem” pornografi även kan förstås som en del i ett större sammanhang som handlar om att reglera sexualitet, där vissa sexuella uttryck framställs som farliga, medan andra mer accepterade former av sexuell aktivitet normaliseras (Attwood & Smith, 2010: 188)

4.2 En radikalfeministisk eller moralistisk agenda?

I likhet med Attwood och Smith gör Carline (2011) en kritisk analys av den, enligt hennes beteckning, nuvarande officiella diskursen kring ”extrem pornografi” och prostitution i Storbritannien. Mer specifikt undersöker Carline diskurser kring lagändringarna i Criminal Justice and Immigration Act 2008 och Crime Act 2009. Carline undersöker huruvida det är en radikalfeministisk eller en moralistisk agenda som ligger till grund för reglering av nätpornografi i Storbritannien. Carline undersöker med teoretisk utgång i Judit Butler hur identitetskategorier såsom ”kvinna”, ”prostituerad”, ”sexköpare” och så vidare konstitueras för att censurera och exkludera specifika former av identitet och levnadssätt (Carline, 2011: 315-316).

Carline menar att ett radikalfeministiskt synsätt på pornografi är problematiskt då det framställer kvinnor som offer för pornografi och prostitution. Vidare menar hon att regeringen bevarade och idealiserade myten om kvinnan som passiv och offer i deras försök att reglera människors sexualitet (Carline, 2011:315). I detta sammanhang hävdar Carline även att man genom att konstruera ”extrem pornografi” och prostitution som skadligt för kvinnor upprätthåller och bevarar en moralistisk och stereotyp konstruktion av kvinnlig sexualitet och kvinnlig lust. Den konstruerade acceptabla kvinnlig sexualiteten inkluderar inte kvinnor som aktivt deltar i prostitution eller den typ av sexuella akter som porträtteras i extrem pornografi. Samtliga sexuella praktiker som inte passar in i denna ram för kvinnlig sexualitet konstruerades som skadligt för kvinnor som om ingen kvinna skulle någonsin delta i den typ av aktivitet eller titta på eller delta i sådana filmer- således måste den kvinna som gör det vara ett offer. Carline menar att stereotypa uppfattningar om kvinnlig sexualitet fortsätter att dominera samhällliga diskurser och att det som behövs inte är reglering genom lag utan en öppen och bred diskussion om den kvinnliga sexualitetens komplexitet (Carline, 2011: 320). Carline menar att lagen handlar om att kontrollera sexualitet. Staten konstruerar ”extrem pornografi” vilket möjliggör för staten att bevara sin kontroll över diskurser kring sexualitet, särskilt kvinnlig sexualitet (Carline, 2011: 329). Carline kommer dock fram till att regeringen brydde sig mer om moraliska frågor och acceptabla sexuella uttryck än att faktiskt reducera reell skada och att regeringen använde kvinnors ”sårbarhet” för att främja en agenda kring sexualitet som är baserad på moral (Carline, 2011).

5. Perspektiv

I föregående kapitel presenterades tidigare forskning kring diskurser om pornografi och sexualitet vilka kommer tillämpas i analysen och studiens slutdiskussion. I detta avsnitt behandlas de

grundläggande perspektiv vilka utgör studiens teoretiska ramverk. Avsnittet inleds med en förklaring till valet av Fairclough's kritiska diskursanalys, följt av en genomgång av begreppen *diskurs* och *diskursordning*. Därefter följer en redogörelse för begreppen *hegemoni* och *ideologi*. Avsnittet avslutas med en presentation av begreppen *intertextualitet* och *interdiskursivitet*.

5.1 Fairclough's kritiska diskurs analys

Fairclough's kritiska diskursanalys bedöms som passande för studiens syfte då den syftar till att kritiskt granska diskursiva verklighetskonstruktioner. Vidare bygger Fairclough's kritiska diskursanalys på grundantaganden om att diskurs är tätt sammankopplat med ideologi och hegemoni. Detta för in en maktaspekt vilket ligger i linje med studiens syfte att kritiskt granska diskursiva verklighetskonstruktioner av pornografi, vilket innebär en form av maktutövning då dessa kan etablera diskursiva sanningar om vad pornografi är och således avgöra hur pornografi kan talas om. Slutligen gör Fairclough's kritiska diskursanalys det möjligt att uppfylla studiens syfte gällande att sätta in studiens objekt, diskursiva konstruktioner av pornografi i svensk media, i en samhällskontext och därmed möjliggöra överväganden om och hur den omgivande samhällskontexten kan tänkas påverka detta tal om pornografi (Chouliaraki, L & Fairclough, N, 1999: 30).

I processen att välja en passande diskursteori för studien undersöktes även andra alternativ. En av dessa var Michel Foucaults teori om diskurs. Min tolkning av Foucault är dock att han förstår diskurs som enbart konstituerande och inte konstituerad. Då studiens syftar till att undersöka hur diskursiva konstruktioner av pornografi kan tänkas påverkas av den omgivande samhällskontexten, blir Fairclough's kritiska diskursanalys mer användbar. Även Laclau och Mouffe's diskursteori övervägdes men valdes sedan bort på samma grunder som Foucault. Enligt Laclau och Mouffe är diskurs enbart konstituerande och ingenting anses ha någon mening utanför diskursen (Laclau & Mouffe, 1985: 107-108). Således blir det svårt att utifrån Laclau och Mouffe undersöka hur diskursiva konstruktioner kan konstitueras av den omgivande samhällskontexten. Vidare är Laclau och Mouffe's maktperspektiv ibland något haltande. Laclau and Mouffe tillämpar visserligen ett maktperspektiv, men uppmärksammar inte vilka aktörer som står bakom artikulering av olika diskursers och hur deras position i samhället kan påverka hur dominant dessa diskurser blir (Laclau & Mouffe, 2001).

5.1.1 Diskurs och diskursordning

För Fairclough är *diskurs* en form av *social praktik*. Med social praktik avser Fairclough en form av social interaktion; ett sätt för människor att genom handling tillsammans producera socialt liv (Chouliaraki, L & Fairclough, N, 1999: 38). Diskurs avser den del av den sociala praktiken där människor genom att kommunicera, både genom talat språk, texter, kroppsspråk och visuella framställningar, ger betydelse åt olika objekt och subjekt (Chouliaraki, L & Fairclough, N, 1999: 37-38). Fairclough betraktar diskurs som både konstituerande och konstituerad. Diskurser skapar inte bara vår sociala värld utan skapas själva av den omgivande sociala praktiken. Den kritiska diskursanalysen är kritisk i den meningen att dess syfte är att belysa diskursers roll i upprätthållandet av ojämlika maktförhållanden i den sociala världen och eftersträvar därmed inte politiskt neutralitet (Chouliaraki, L & Fairclough, N, 1999: 28-30). *Diskursordning* beskriver Fairclough som summan av de genrer och diskurser som tillämpas inom en viss social domän eller social institution. Då diskursordningen utgörs av de diskurser och genrer som är tillgängliga inom en viss domän, är det således diskursordningen som styr brukat av diskurser och genrer inom denna domän. Diskursordningar både formar och formas av språkbruk och begränsar således vad som kan sägas inom en viss social domän (Fairclough, 1992: 43). Centralt för analysen av diskurser och diskursordningar är begreppen intertextualitet och interdiskursivitet vilka presenteras i nästa avsnitt (Fairclough, 1992: 85).

5.1.2 Intertextualitet och interdiskursivitet

Som nämns ovan är kartläggandet av/att identifiera *intertextualitet* och *interdiskursivitet* centralt för analysen diskurser och diskursordningar (Fairclough, 1992: 85). Jag uppfattar skillnaden mellan intertextualitet och interdiskursivitet som något luddig. Det har således varit nödvändigt att göra en egen tolkning av denna skillnad samt begreppens exakta innebörd, och det är utifrån denna tolkning som begreppen kommer att tillämpas. Intertextualitet kommer i denna studie att användas för att visa hur de texter om pornografi som utgör studiens empiriska material inkorporerar element från varandra. Att en text inkorporerar element en eller flera andra texter kan vara mer eller mindre uppenbart. De fall där texten mer uppenbart, till exempel genom att hänvisa direkt till andra texter, bygger på andra texter benämner Fairclough *manifest intertextualitet*. Genom att undersöka intertextualitet kan *intertextuella kedjor* identifieras. En intertextuell kedja kan förstås som en serie texter vilka binds samman i en kedja genom att varje text inkorporerar element från en eller flera andra texter. Interdiskursivitet är i sin tur en form av intertextualitet. I denna studie kommer interdiskursivitet användas för att undersöka hur olika

diskursiva konstruktioner av pornografi artikuleras och reartikuleras i de texter som utgör studiens empiriska material (Fairclough, 1992: 85, 130). Det är genom en sådan analys som diskursiv reproduktion och förändring av pornografi och sexualitet kan undersökas och klarläggas.

5.1.3 Ideologi och hegemoni

Fairclough hävdar att dominans förhållanden i samhället både påverkar och påverkas av diskurser. Dominerande diskurser inverkar på människors sätt att tänka och handla och bidrar på så vis till att skapa, upprätthålla och förändra dominansförhållanden. En dominerande diskurs kallar Fairclough för en *ideologisk* diskurs. *Ideologi* kan med utgångspunkt i detta resonemang förstås som dominerande sätt att tala om och förstå världen (Fairclough, 1992:87). I denna studie kan ideologi därmed vara ett dominerande sätt att tala om och förstå pornografi vilket påverkar människors sätt att tänka och handla i relation till pornografi. En sådan diskurs om pornografi kan producera, reproducera eller transformera maktrelationer i samhället när det gäller sexualitet. Tätt sammankopplat med ideologi är begreppet *hegemoni*. Fairclough ser hegemoni som dominans över samhället som helhet, det vill säga dominans över samhällets ekonomiska, politiska, kulturella och ideologiska domän. En ideologisk diskurs kan bli hegemonisk vilket innebär att den uppfattas som en vedertagen sanning (Fairclough, 1992: 92). En hegemonisk diskurs om pornografi är således en diskurs som dominerar i alla samhällets domäner, och inte endast inom exempelvis mediavärlden. Vidare kommer även de teoretiska begreppen *diskursiv artikulation*, *diskursiva meningsstrider* och *antagonism* att tillämpas i analysen. Begreppet *diskursiv artikulation* återfinns inom flera olika diskursanalytiska inriktningar men kommer i denna studie användas för att beskriva språkliga utsagor som syftar till att definiera pornografi element på ett visst sätt (Chouliaraki, L & Fairclough, N, 1999: 21). Begreppen diskursiv meningsstrid och antagonism härstammar från Laclau och Mouffe's diskursteori, men är relevanta i förhållande till studiens syfte då det möjliggör en klarläggning av vilka diskursiva motsättningar som finns i beskrivningarna avom pornografi och hur dessa ser ut. En *diskursiv meningsstrid* kan beskrivas som kampen om att få tillskriva ting, fenomen och människor, i denna studies fall pornografi, en viss betydelse. Diskursiva meningsstrider är tätt sammankopplade med antagonism då antagonism uppstår där olika diskursiva betydelsekonstruktioner av pornografi stöter ihop (Jørgensen & Phillips, 1999: 54-55, 80-81)

6. Teori och teoretiska begrepp

Detta avsnitt behandlar studiens mer specifika teoretiska utgångspunkter och begrepp. Teoriavsnittet inleds med en introduktion till McCombs och Shaw's (1972) teori om mediernas dagordningsfunktion. Därefter följer en redogörelse för Rubins (1984) teori om sexualitet, följt av en presentation av Winther Jörgensens (2003) teori om diskursiv distribution av agens och struktur. Avsnittet avslutas med en översikt över Long's (2012) beskrivning av ideologiska ramverk.

6.1 Mediernas dagordningsfunktion

McCombs och Shaw (1972) menar att media spelar en betydande roll för konstruktionen av politiska verklighet. Genom att publicera specifika skribenter och artiklar bestämmer medierna vilka verklighetsbilder som når allmänheten. Genom att fokusera på en viss fråga lär sig läsare om just denna fråga, men även om hur viktigt denna fråga är utifrån hur mycket utrymme den ges. Vidare hävdar McCombs och Shaw att den information massmedia ger för många blir den enda kontakten de får med politik. Det mesta folk vet om politiska frågor kommer till dem i form av andra- eller tredjehands information, från massmedia eller andra människor (McCombs & Shaw, 1972: 176). Enligt McCombs och Shaw är det dock skillnad på hur stor uppmärksamhet människor tillägnar politiskt information i massmedia. De som oftast ägnar sin uppmärksamhet åt politisk information i massmedia tenderar att vara utbildade och politiskt intresserade människor vilka osannolikt kommer att skifta politisk övertygelse utifrån den information de får ifrån massmedia (McCombs & Shaw, 1972: 176-177).

Enligt McCombs och Shaw framtvingar massmedia en uppmärksamhet kring vissa frågor hos allmänheten. Massmedia presenterar *objekt* vilka föreslår individer vad de ska tänka, veta och ha känslor inför (McCombs & Shaw, 1972: 177). Ett objekt kan i detta sammanhang definieras som det som sätter agendan, exempelvis en politisk fråga, i denna studies fall pornografi. Dessa objekt har olika *attribut*, det vill säga karakteristika vilka beskriver objektet. När media talar om ett objekt, betonas vissa attribut, andra ges mindre uppmärksamhet och några talas överhuvudtaget inte om. Vilka attribut medierna tillskriver olika objekt och vilka attribut de utelämnar formar hur vi tänker på och talar om olika objekt (McCombs, u.å.: 5-6). På så vis kan medierna sätta dagordningen för hur vi tänker på och talar om pornografi och sexualitet.

6.2 Sexualitet, agens och struktur

Enligt Jackson måste sexualitet förstås i relation till kulturella normer och idéer. Han menar att sexuella beteenden i vårt samhälle inte kan tas för någon universell norm då sexualitet förändras genom tid och rum (Jackson, 1999: 32). I detta sammanhang hävdar Jackson även att sexuellt beteende är ett socialt beteende och inte bara ett resultat av en biologisk drivkraft (Jackson, 1999: 30). Jackson menar att vi lever i en social värld vilken struktureras genom språk och symboler och som spelar en betydligt större roll än naturen för vårt sexuella beteende. Genom att klassificera vår version av sexualitet som naturlig klassificeras även stereotypa ”manliga” och ”kvinnliga” sexualiteter som naturgivna (Jackson, 1999: 31).

6.2.1 Mot en radikal teori om sexualitet

Rubins förslag till en ny teori om sexualitet bygger på antagandet att sexualitet är socialt konstruerat. Likt andra aspekter av mänskligt beteende är institutioner för sexualitet en produkt av mänsklig aktivitet. Sexualitet genomsyras av intressekonflikter och både avsiktliga och oavsiktliga politiska manövrer. I denna mening är sex alltid av politisk karaktär. Vidare menar Rubin att i perioder då sexuella institutioner ifrågasätts skarpare och sexuella intressekonflikter är mer öppna politiserade, omförhandlas också regler för sexualitetens domän (Rubin, 1984: 143). En grundbult i den sexnegativa diskurs som Rubin menar dominerar västvärlden är att de sexuella akter som faller utanför vad som är acceptabelt enligt nuvarande sexuella normer är farligt, ohälsosamt och demoraliserande. Rubin menar att det går en diskursivt konstruerad gräns mellan ”bra” och ”dåligt” sex och att en stor del av diskussionen kring sex går ut på att bestämma på vilken sida av linjen olika sexuella praktiker befinner sig (Rubin, 1984: 152). Ytterligare karaktäristiskt för den sexnegativa idébildningen är den retoriska strategin att både presenteras och döma sexuella beteenden utifrån sitt värsta möjliga uttryck/exempel. Dessa exempel beskrivs sedan som representativa för det sexuella beteendet ifråga (Rubin, 1984: 166). För att på ett smidigt sätt kunna tillämpa detta teoretiska antagande i studiens analys kommer det att refereras till som *värsta exemplet*. Vidare bygger även den sexnegativa diskursen på antagandet om sexual essentialism, vilket definieras som antagandet att sexualitet existerar prediskursivt och snarare formars, än formas av, institutioner. Detta innebär, enligt Rubin, att sexualitet tas för ett universellt system som gäller för alla (Rubin, 1984: 149, 154). Idén om ett av naturen givet monolitiskt sexuellt system och att vissa sexuella handlingar är ”bra” och vissa ”dåliga” är tätt sammankopplat med det som Rubin benämner *sexuell hierarki* i vilken samhälleligt accepterade sexuella beteenden överordnas ”avvikande” sexuella beteenden. (Rubin,

1984: 150 & 153). Ytterligare en komponent i den sexnegativa diskursen är vad Rubin benämner *Brainwash Theory*. Brainwash Theory bygger på idén att vissa sexuella akter anses vara så vidriga att ingen frivilligt skulle utföra dem. Således måste den som deltar i en sådan sexuell akt vara antingen tvingad eller hjärntvättad (Rubin, 1984: 168-169).

6.2.2 Agens och struktur

Huruvida saker eller ting beskrivs som konsekvenser av agens eller struktur torde vara en viktig del i diskursiva konstruktioner av pornografi. För att kunna undersöka detta tillämpas Winther Jörgensens teori om diskursiv distribution av agens och struktur. Winther Jörgensen beskriver agens som ”möjligheten att välja mellan olika möjligheter med en större eller mindre grad av frihet” (Winther Jörgensen, 2003: 76). Struktur förklarar hon som ”allt det som utanför människans direkta kontroll sätter gränser för valfrihet eller förutbestämmer dess handlingar” (Winther Jörgensen, 2003: 76). Vidare menar Winther Jörgensen att det finns en dubbel förståelse av människan som objekt och människan som subjekt. Människan antas vara en produkt av strukturer, utanför dess omedelbara räckvidd, samtidigt som det är möjligt för människan att till viss del bli ett vetande subjekt som kan kartlägga och förstå strukturerna. Strukturer kan enligt Winther Jörgensen vara både medvetna och omedvetna. När människan agerar kan vi således aldrig vara säkra på om den gör det som en agent som fritt väljer mellan olika möjligheter, eller om valet är avgjort redan på förhand av strukturer som människan är omedveten om. Därmed kan den agens som tillskrivs en viss handling alltid nedmonteras diskursiv genom att handlingen kontextualiseras som ett ofrivilligt förverkligande av bakomliggande strukturer. Resultatet av detta blir att vi i vissa situationer uppfattar och behandlar varandra som agenter med frihet att välja och med ansvar för våra handlingar, även om agensen principiellt sett kan undergrävas av strukturella förklaringar. Winther Jörgensen menar att detta är en paradox då den agens man anser sig att uppnått, kan vara formad av strukturer. (Winther Jörgensen, 2003: 74, 76 & 80).

6.2.3 Distribution av agens och struktur

Winther Jörgensen menar att man genom att se på konkreta diskursiva praktiker kan analysera och kartlägga distributionen av agens och struktur. Struktur och agens distribueras ofta i konkreta diskursiva praktiker genom att vissa människor konstrueras som vetande agenter och andra som styrda av strukturer. Konsekvensen blir att människor i vissa situationer ses som agenter och i andra situationer som passiva offer för strukturen. I detta sammanhang lyfter Winther Jörgensen vikten av vid en analys av agens och struktur se på vilka som får vara med att diskutera en viss fråga. Den som får lov att delta i en viss diskussion kan framställa sig själv

som agent, och samtidigt stänga ute andra från diskussionen genom att konstruera dem som styrda av dolda strukturer. Således konstrueras en kamp där agenten kämpar för att frigöra andra, ovetande människor, från strukturerna.

(Winther Jörgensen, 2003: 80, 90).

6.3 Ideologiska ramverk

Med utgångspunkt i antagandet att sexualitet är politiskt blir det intressant att undersöka om argumenten kring pornografi har likheter med ideologiska verklighetsbeskrivningar. Pornografikritikern Long presenterar en egen beskrivning av tre, enligt henne, centrala ideologiska ramverk vilka förstår och beskriver pornografi på olika sätt; ett konservativt ramverk, ett radikalfeministiskt ramverk och ett liberalt ramverk. Först kommer det konservativa ramverket redogöras för, följt av det radikalfeministiska ramverket. Slutligen presenteras det liberala ramverket

6.3.1 Det konservativa ramverket

Det *konservativa ramverket* tar sin utgångspunkt i att sex är en naturgiven impuls, men som istället för befrias, bör tyglas och kontrolleras. Enligt ramverket bör sex hållas borta från barn och andra som är sårbara inför pornografins korrupperande påverkan. Den konservativa ståndpunktens syn på pornografi grundar sig i en konservativ syn på sex, då pornografi uppfattas som en form av sex. Enligt Long grundar sig denna syn på uppfattningar och antaganden om offentlig moral, anständighet och traditionella värderingar. Centralt för den konservativa synen på pornografi är inte bara tanken om värderingar och moral, utan även om smak; vissa sexuella praktiker är vidriga och bör således inte tillåtas. Long menar att den konservativa ståndpunkten tenderar att felaktigt blandas ihop med den radikalfeministiska ståndpunkten, trots att dessa enligt Long skiljer sig nämnvärt gällande antaganden, förståelse och värderingar (Long, 2012: 61). Där det konservativa perspektivet vilar på moral och värderingar i sin förståelse och bedömning av sexuella uttryck, tar det radikalfeministiska perspektivet sin utgångspunkt i hur sexualitet skapas och villkoras av maktrelationer (Long, 2012: 61 & 66).

6.3.2 Det radikalfeministiska ramverket

Det *radikalfeministiska ramverket* tar sin utgångspunkt i att samhällets grundläggande sociala enhet är gruppen och att individen är en social varelse. Män och kvinnor beskrivs som placerade inom strukturellt ojämlika patriarkala maktrelationer, vilka bygger på mäns sociala och ekonomiska makt över kvinnor. Pornografi förstås inte som ett uttryck för individuella sexuella fantasier, utan som ett resultat av den ojämlika maktfördelningen mellan män och kvinnor (Long, 2012: 57). Brownmiller hävdar att de sexuella övergrepp mot kvinnor som pornografin, enligt

henne, skildrar skapar ett ständigt överhängande hot om övergrepp mot kvinnor, vilket möjliggör mäns kontroll över kvinnor (Brownmiller, 1975: 390, 394). Dworkin beskriver pornografi på ett liknande sätt. Enligt Dworkin kan pornografi inte förstås som enbart en skildring eller representation av mäns våld mot kvinnor, utan är en del av mäns våld mot kvinnor då det normaliserar och neutraliserar övergrepp på kvinnor (Dworkin, 1981). Radikalfeminismen gör ingen uppdelning mellan den offentliga och privata sfären utan menar att både den privata och den offentliga sfären är genomsyrad av maktrelationer där män är överordnade kvinnor. Med utgångspunkt i denna förståelse blir pornografi objekt för politiskt analys, snarare än en privat angelägenhet (Long, 2010:66).

6.3.3 Det liberala ramverket

Det *liberala ramverket* befinner sig i ett närmast diametralt motsatsförhållande till det radikal-feministiska ramverket. Enligt Long tar det liberala perspektivet sin utgångspunkt i att sex är en naturgiven impuls och att sex därmed är bra och naturligt, och således skall befrias snarare än tyglas och kontrolleras. Ett centralt antagande inom det liberala perspektivet är att samhällets grundläggande beståndsdelar är individer. Individer antas vara autonoma, snarare än formade av samhället, samt ha en inneboende fri vilja vilket gör dem till subjekt. Vidare antas varje individ ha vissa omistliga rättigheter som måste skyddas mot statlig inblandning. Samtidigt anses ett visst mått av statlig inblandning vara nödvändigt för att kunna garantera dessa rättigheter och skydda dem från försök till inskränkning (Long, 2012: 62). För liberaler är lösningen på detta problem en tydlig distinktion mellan det offentliga och det privata, där den offentliga sfären ses som en lämplig arena för statlig auktoritet medan den privata sfären skall vara en arena för individuell frihet, fri från statlig inblandning. Enligt Long är en anti-censur ståndpunkt gällande pornografi en naturligt följd av de liberala grundantagandena. För liberaler speglar pornografi individens, och historiskt sett främst mäns, basala ”behov” av de sexuella akter som skildras inom pornografin. Detta behov ses som bra och något som skall frigöras; individer skall således ha frihet att konsumera pornografi inom den privata sfären, utan statligt inblandning (Long, 2012: 63)

6.4 Sammanfattning

Teorin om mediernas dagordningsfunktion tillämpas för att ge en teoretisk bakgrund till samt möjlighet att analysera det mediala sammanhang som de texter om pornografi vilka utgör studiens empiriska material befinner sig i. Jacksons (1999) teoretiska antagande om sexualitet

som socialt konstruerat är grundläggande för denna studie då den utgår ifrån att pornografi och sexualitet konstrueras genom språket. Rubins (1984) kritiska teori används i analysen för att identifiera och analysera diskursiva konstruktioner av sexuella praktiker i studiens empiriska material. Winther Jörgensens (2003) teori används för att analysera konstruktionen av pornografiskådespelaren och pornografikonsumenten som antingen subjekt eller objekt. Longs (2012) beskrivningar av de ideologiska ramverken tillämpas för att i uppsatsen diskutera och göra ett försök att placera in diskussionen om pornografi i ett politiskt/ideologiskt sammanhang.

7. Metod

Då studien syftar till att undersöka och klarlägga olika diskursiva konstruktioner av pornografi har diskursanalys valt som studiens huvudsakliga metodologiska angreppssätt.

Detta kapitel inleds med en översiktlig redogörelse för den diskursanalytiska metodens grundläggande aspekter. Därpå ges en närmare presentation av Fairclough's kritiska diskursanalys. Vidare följer en presentation av de överväganden som gjorts gällande urval och avgränsning av studiens empiriska material, samt en beskrivning av analysens praktiska genomförande. Slutligen kommer de etiska överväganden som gjorts i relation till studien att presenteras.

7.1 Diskursanalys som metod

I processen att hitta en diskursteori vilket passar studiens syften var övervägdes ett par olika diskursanalytiska angreppssätt. I ett första steg studerades Laclau och Mouffe's diskursteori. Denna valdes bort då den till stor del är teoretisk och har få konkreta metodologiska verktyg att tillämpa (Laclau & Mouffe, 2001). Exempelvis saknas den typ av grammatiska verktyg som återfinns hos Fairclough vilket är viktiga för studiens syfte att empiriskt undersöka argumentation och retorik. Vidare är det också svårt att utifrån Laclau och Mouffe's diskursteori sätta analysen på den textuella- och diskursiva nivån i relation till en omgivande samhällskontext då Laclau och Mouffe menar att inget har någon mening utanför diskursen och således blir inte den omgivande sociala praktiken, vilken enligt Fairclough kan utgöras av både diskursiv och icke-diskursiva element, intressant. Ytterligare ett exempel på ett diskursanalytiskt angreppssätt är den socialpsykologiska inriktning som presenteras av Potter och Wetherell. Denna inriktning fokuserar på hur subjekt genom social interaktion på individnivå konstruerar olika diskursiva verkligheter. Vidare ligger fokus också på att undersöka det underliggande syftet/meningen med ett subjekts uttalande (Potter & Wetherell, 1987: 33-34). Då syftet i denna studie inte är att studera hur olika subjekt genom att tala om och med varandra konstruerar diskursiva verkligheter eller vilken underliggande mening ett subjekt uttalande kan ha, utan att studera texter

om pornografi och vilka diskursiva konstruktioner, stridigheter och enigheter som föreligger i dessa texter bedömdes Potters och Wetherells diskursanalys inte som den mest lämpliga för att uppfylla studiens syften. Fairclough's kritiska diskursanalys valdes av tre anledningar. Analysen på det som Fairclough betecknar den textuella nivån, vilket i korthet kan beskrivas som en analys av textens grammatiska uppbyggnad, möjliggör en noggrann och detaljrik analys av argumentationen och retoriken som används i beskrivningen av pornografi, vilket ligger i linje med studiens syfte. Att vidare studera texterna på vad Fairclough betecknar som den diskursiva nivån möjliggör en analys inte bara av grammatik utan även en analys av diskursiva konstruktioner, meningsstrider och enigheter kring pornografi vilket även det ligger i linje med studiens syfte. Slutligen möjliggör analysen på den sociala praktikens nivå att uppfylla studiens sista syfte; att sätta diskursiva praktiker i det empiriska materialet i relation till den omgivande samhällskontexten. Då samhällskontexten som omger den diskursiva praktiken är både stor och komplex, är det naturligtvis inte möjligt att inom ramen för denna studie ta hänsyn till alla faktorer som möjligtvis skulle kunna påverka och påverkas av de diskursiva konstruktion av pornografi som förekommer i det empiriska materialet.

7.2 Fairclough's kritiska diskursanalys som metod

Den metodologiska delen av Fairclough's kritiska diskursanalys består av en tredimensionell analysmodell. Fairclough menar att varje språklig utsaga, i denna uppsats fall olika typer av artiklar, har tre dimensioner; den är dels en *text*, dels en *diskursiv praktik* och dels en *social praktik*. Utifrån detta antagande delar Fairclough upp sin kritiska diskursanalys i tre nivåer; den diskursiva praktikens nivå, den textuella nivån och den sociala praktikens nivå (Fairclough, 1992: 72-73). På den diskursiva praktikens nivå undersöks vilka diskurser och genrer som artikuleras i produktionen och konsumtionen av texten (Fairclough, 1992: 72-73 & 78). I uppsatsen kommer dock inte konsumtionen att analyseras då den inte bedöms relevant för studiens syfte. Hur en diskurs skall avgränsas finns det inget klart svar på. I denna uppsats kommer diskurs användas som ett analytiskt begrepp, en sorts ram för undersökningen. Detta innebär att diskurser har avgränsats strategiskt i förhållande till uppsatsen syfte. Diskurser blir, i denna uppsats, således något som jag konstruerar i enlighet med studiens syfte snarare än något som redan är avgränsat i verkligheten och som bara skall klarläggas (Jørgensen & Phillips, 1999: 136-137).

På den textuella nivån analyseras textens lingvistiska/språkliga uppbyggnad genom en ingående analys av en texts egenskaper med specifika metodologiska redskap (Fairclough, 1992: 72-73).

För att analysera det empiriska materialets grammatiska uppbyggnad kommer främst begreppet *modalitet* att användas för att klarlägga hur olika utsagor konstrueras som sanningar trots att dessa sanningar i grunden är diskursiva konstruktioner. Vid analysen av modalitet koncentrerar man sig på till vilken grad talaren eller textförfattaren instämmer i ett påstående (Fairclough, 1992: 158). I denna studie kommer två typer av modalitet att tillämpas; *sanningsmodalitet* och *subjektiv modalitet*. Sanningsmodalitet innebär att talaren eller textförfattaren instämmer fullständigt i sitt påstående. Det kan handla om att i en språklig utsaga påstå att något ”är” på ett visst sätt istället för att påstå att något ”kan vara” på ett visst sätt. Detta framställer påståendet som sanning. En subjektiv modalitet visar fortfarande att det är skribentens uppfattning som presenteras genom att exempelvis skriva ”jag/vi menar att”. En objektiv modalitet liknar till stor del en sanningsmodalitet och jag uppfattar gränsen som ibland något otydligt. Vid objektiv modalitet är subjektet inte närvarande. Istället för att till exempel skriva att ”jag/vi vill lyfta fram att pornografi är farligt”, vilket är en sanningsmodalitet, kan man skriva att ”det måste lyftas fram att pornografi är farligt”. På så vis framställs påståendet som objektiv fakta och inte som skribentens subjektiva uppfattning (Fairclough, 1992: 159). Den exakta distinktionen mellan sanningsmodalitet och objektiv modalitet menar jag alltså är svårt att göra och dessa två typer av modaliteter tenderar att i denna studies empiriska material förekomma tillsammans.

På den sociala praktikens nivå undersöks om och hur texternas diskursiva praktiker kan tänkas påverka eller påverkas av den omgivande samhällskontexten (Fairclough, 1992: 86). Rent praktiskt innebär detta att göra överväganden om huruvida de olika diskursiva konstruktioner som har identifierats och analyserats på den textuella- och diskursiva nivån kan tänkas påverka eller påverkas av den omgivande kontexten.

7.3 Empiriskt material och urval

Valet av debattartiklar, ledare och krönikor som empiriskt material motiveras av uppsatsens syfte vilket dels är att identifiera och analysera olika diskursiva konstruktioner av pornografi, pornografiskådespelaren och pornografikonsumenten inom svensk nyhetsmedia. Att studera just debattartiklar menar jag är intressant då de verklighetsbeskrivningar som presenteras i artiklarna torde bygga på subjektiva uppfattningar om världen, men framställs som objektiva sanningar av debattörerna. Debattartiklar i svenska dagstidningar menar jag blir särskilt viktigt att kritiskt analysera då de diskursiva verkligheter som de presenterar har potential att påverka läsarens uppfattning om världen.

Avgränsningen av materialet motiveras dels av att ett förslag om att förbjuda vissa typer av pornografi från den Brittiska Regeringen presenterades år 2013 vilket, enligt en subjektiv bedömning efter artikelsökningen i mediearkivet, gav upphov till en nytändning i pornografidebatten även i Sverige. Den tidsmässiga avgränsningen motiveras även utifrån det Fairclough's teoretiska antagande att diskurser påverkas av den omgivande samhällskontexten. Det blir således rimligt, att inom ramen för en diskursanalytisk studie, undersöka material som producerats under en avgränsad tidsperiod. Utifrån studiens syfte samt teoretiska utgångspunkt har det också varit nödvändigt att välja material som producerats under en något längre period då detta möjliggör en analys av förändring och reproduktion av diskurser.

Materialet valdes efter en omfattande sökning i mediearkivet (Mediearkivet). I ett första steg gjorde en sökning på orden "pornografi" och "porr" under åren 1997 till och med 2017 vilket resulterade i 6609 respektive 3322 artiklar. Då materialets omfång bedömdes som för omfattande för uppsatsen gjordes i nästa steg en tidsmässig avgränsning till år 2013 till och med år 2017. Att endast använda orden "pornografi" respektive "porr" som sökord resulterade i att även en mängd nyhetsartiklar, varför beslutet att istället använda söktermerna *pornografi debatt*, *porr debatt*, *pornografi förbud* och *porr förbud* togs. Sökresultaten genomgicks sedan noggrant och debattartiklar, ledare och krönikor som ansågs relevanta för uppsatsens syfte valdes ut och sparades. Vidare gjordes en genomgång av de valda artiklarna för att sortera ut eventuella dubletter vilket resulterade i ett material bestående av totalt 69 debattartiklar, insändare och krönikor som publicerats i svenskt tryckt press och på svensk webb mellan år 2013 och år 2017.

7.4 Analysens praktiska genomförande

I ett första steg skrevs samtliga artiklar ut. I nästa steg lästes det empiriska materialet igenom i sin helhet och fyra artiklar valdes ut för en första analys. De fyra artiklarna valdes då de bedömdes att representera flera olika och tydliga ståndpunkter gällande pornografi. I ett första steg gjordes genomfördes en läsning av materialet där ett antal öppna frågor ställdes till texterna för att få en första överblick. Frågorna som ställdes var: Vilken del av pornografin beskrivs (exempelvis konsumenter, producenter eller skådespelare)? Hur beskrivs pornografi i artikeln? Vilka specifika termer används för att beskriva pornografi?

När artiklarna studeras upptäcktes det att beskrivningar av pornografimotståndare var frekvent återkommande varefter även frågan "Hur beskrivs pornografimotståndare/pornografimotstånd respektive pornografiförespråkare?" lades till. I detta läge, när ett antal artiklar hade studerats

ingående började ett antal teman som var återkommande i materialet att träda fram. Då flera nya teman kommit fram i artiklarna utvidgades och omarbetades frågeschemat något. Frågorna som ställdes i det omarbetade frågeschemat var som följer; Vem omtalas? Vad omtalas? Vad är problemet? Vad är ”normalt” sex? Hur beskrivs motståndaren? Hur beskrivs den egna hållningen? Vad bör göras?

Härefter studerades samtliga artiklar återigen, men denna gång mer ingående och med utgångspunkt i frågorna ovan. Svaren, bestående av utsagor från det empiriska materialet, sammanställdes sedan i ett dokument. När dokumentet sammanstälts och svaren lästs igenom noggrant började en uppfattning om ett antal olika centrala teman i debatten att träda fram. I detta läge valdes ett antal citat ut som enligt min subjektiva bedömning var relevanta i relation till studiens syfte. Dessa citat analyserades sedan med hjälp av de metodologiska och analytiska verktyg som återfinns i den kritiska diskursanalysen och som presenteras i avsnitt 7.2 samt utifrån studiens teoretiska utgångspunkter och begrepp som presenteras i avsnitt 6. Den textuella nivån och den diskursiva nivån analyseras tillsammans då jag uppfattar dessa som tätt sammanvävda. Det är genom olika språkliga och grammatiska egenskaper som diskursiva konstruktioner av pornografi byggs upp. Att använda specifika ord eller sätta ihop en mening på ett visst sätt är det som konstruerar diskursiva verkligheter kring pornografi. Den sociala praktiken analyseras för sig då det är här som de diskursiva konstruktionerna av pornografi sätts i relation till de omgivande samhällskontexten.

7.5 Etiska överväganden

Detta avsnitt kommer redogöra för de etiska överväganden som gjorts i relation till studien. Avsnittet inleds med en diskussion kring studiens potentiella nyttor och risker. Därpå följer en redogörelse för Vetenskapsrådets fyra forskningsetiska principer samt hur dessa relaterar till studien.

Det är viktigt att granska de verklighetsbilder som konstrueras kring pornografi och sexualitet och inte ta dessa för objektiva sanningar. Denna uppsats granskar dessa verklighetsbilder för att se hur man genom grammatik och retorik skapar verkligheter som är diskursiva men som framställs som ”objektiva” och ”sanna”. Det har historiskt funnits och finns än idag tabu och skambeläggning kring sex vilket har lett och leder till stigmatisering av grupper och individer som har en sexualitet som avviker från det som definieras som ”normalt” (Rubin, 1984). Dessa avvikande beteenden har försökts kontrolleras och regleras på olika sätt. Det är därför viktigt att inte ta uttalanden kring sex som objektiva sanningar, utan att granska dessa kritiskt. Att ha

rätten att definiera vad sex är och bör vara och vilka sexuella praktiker som får existera eller inte innebär en stor makt och att grupper och individer både hindras från att leva ut sin sexualitet (Rubin, 1984).

Naturligtvis finns det också vissa risker med denna studie. Att inte eftersträva politisk neutralitet innebär en risk att jag i studien bara bekräftar min egen världsbild. Samtidigt är jag medveten om att det är i princip omöjligt att ens tolkning och resultat inte påverkas av ens förförståelse när det gäller pornografi och sexualitet. Ytterligare en risk med studien är att tolkningen av texterna som utgör det empiriska materialet är subjektiv och därmed kan riskera att tolka utsagor på ett annat sätt än vad skribenten syftade till. Dock är inte studiens syfte att undersöka olika utsagors bakomliggande syften och meningar, utan att belysa och undersöka de diskursiva konstruktioner som återfinns i materialet.

I studiens utformande har Vetenskapsrådets fyra huvudsakliga forskningsetiska principer beaktats och överväganden har gjorts om huruvida om och vilka som är relevanta för studien.

- *Informationskravet* innebär att de som berörs av forskningen skall informeras om forskningens syfte. Vidare skall undersökningens uppgiftslämnare och deltagare i enlighet med informationskravet informeras om att deras deltagande är frivilligt och att de har rätt att avbryta sin medverkan (Vetenskapsrådet, u.å.: 7). I denna studie har redan offentligt material, som skribenterna frivilligt publicerat, använts. Därmed anser jag informationskravet vara uppfyllt.
- När det gäller andrahandsinformation torde samtliga av de texter som utgör studiens empiriska material vara förstahandsinformation då de ståndpunkter som presenteras i texterna framställs som textförfattarnas egna ståndpunkter.
- *Samtyckeskravet* innebär att samtycke att delta i undersökningen skall inhämtas från undersökningsdeltagarna. Huruvida inhämtande av samtycke är nödvändigt avgörs av karaktären på deltagarnas aktivitet i studien; vid aktivt deltagande skall samtyckte alltid inhämtas, i övriga fall är inhämtande av samtyckte inte nödvändigt (Vetenskapsrådet, u.å.: 9). Då denna studie inte innefattar några aktiva deltagare har samtycke således inte vart nödvändigt att inhämta.
- *Konfidentialitetskravet* går ut på att uppgifter om undersökningsdeltagare skall hanteras med största möjliga konfidentialitet. Mer specifikt innebär detta att deltagarnas personliga uppgifter skall förvaras på ett sådant vis att ingen obehörig kan ta del av dem samt

att deltagare inte skall gå ut identifiera i studien (Vetenskapsrådet, u.å.: 12). Då inga personliga uppgifter inhämtats i samband med denna studie, samt att de skribenter som står bakom studiens empiriska material redan är offentliga, bedöms konfidentialitetskravet som tillgodosett.

- *Nyttjandekravet* medför att uppgifter om enskilda personer vilka samlats in i forsknings- syfte inte får användas eller lånas ut för icke-vetenskapliga syften som till exempel kommersiellt bruk (Vetenskapsrådet u.å. 14). Då inga uppgifter om enskilda personer samlats in i samband med denna studie bedöms även nyttjandekravet som tillgodosett.

Sammantaget anses Vetenskapsrådets huvudsakliga forskningsetiska riktlinjer för samhällsvetenskaplig forskning, det vill säga informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandeprincipen vara tillgodosedda (Vetenskapsrådet, u.å.).

8. Empirisk analys

Analysavsnittet inleds med en översiktlig redogörelse för diskussionens samhälleliga kontext, efterföljt av en presentation av de positioner som identifierats i debatten. Därefter följer analysen av studiens empiriska material, vilket analyseras utifrån de centrala teoretiska utgångspunkter och begrepp som presenteras i studiens teoriavsnitt.

8.1 Diskussionens samhälleliga kontext

Diskussionen om pornografi bör relateras till den omgivande samhällskontexten för att se hur den eventuellt påverkas och påverkar den. För det första tar diskussionen plats i en mycket begränsad mediekontext. Ett förhållandevis litet antal medier väljer vilka artiklar och skribenter som skall publiceras och därmed också, som McCombs & Shaw påpekar, vilka bilder av verkligheten som blir tillgängliga för allmänheten (McCombs & Shaw, 1972: 176). Detta torde påverka vem som får möjlighet att tala om pornografi och sexualitet i media. De artiklar om pornografi som analyseras i denna studie är till största del skrivna av utbildade och intellektuella människor. Med försiktighet, vill jag hävda att detta potentiellt skulle kunna bero dessa människor har tillgång till ett en typ av "bildat"/"finare" språk vilket passar sig i detta sammanhang samt att de besitter kunskap om hur man går tillväga för att bli publicerad. Då alla inte har tillgång till detta språk och denna kunskap stängs en stor del av allmänheten ute från debatten, men även människor som sitter på faktiskt erfarenhet av pornografi, så som pornografiskådespelare och pornografiproducenter vilka lyser med sin frånvaro i diskussionen.

En annan viktigt observation är att artiklarna främst tycks vända sig till politiker, i andra hand debattmotståndarna och i tredje hand, om alls, till allmänheten. Artiklarnas fokus på lagstiftning för eller emot pornografi torde antyda att de vänder sig till de som har möjlighet att stifta lagar i Sverige, nämligen politiker. Fokus på lagstiftning kring pornografi torde även kunna påverkas av det svenska politiska systemet bygger på parlamentarism och representativ demokrati. Politiker blir således ett naturligt val att vända sig till om man vill reglera sexualitet. Att det i Sverige redan finns lagar som reglerar sexualitet torde också påverka valet att vända sig till politiker. I dagens Sverige är ett antal sexuella praktiker straffbelagda. Exempel på sexuella praktiker som är straffbelagda i Sverige idag är att tvinga någon annan till samlag, att ha samlag med någon under femton år, att ha samlag med sitt eget barn, dess avkomling eller med ett helsyskon samt att ha en tillfällig sexuell förbindelse mot ersättning (SFS 1962:700). Att lagstifta torde således vara ett betydande sätt för att reglera och kontrollera diskurser kring sexualitet i Sverige och blir således ett naturligt val att sikta in sig på i diskussionen om pornografi.

En tredje iakttagelse är att deltagarna i denna diskussion är människor som är offentliga i högre eller lägre grad. Deltagarna består av feministiska aktivister, forskare, advokater, politiker, representanter för olika kvinnoorganisationer, psykologer, representanter för föreningslivet, programledare, representanter för olika politiska ungdomsförbund, präster, samhällsdebattörer, författare samt ledarskribenter och journalister på större och mindre svenska dags- och kvällstidningar. Endast två av deltagarna har arbetet med pornografi; en kvinnlig pornografiproducent och en kvinnlig pornografiskådespelerska. Detta faktum är viktigt att ta hänsyn till då det innebär att de flesta deltagarna i denna debatt inte har någon egen erfarenhet av pornografiindustrin/branschen utan säger sig vara talesmän pratar för andra människor som på olika sätt arbetat med pornografi och genom sitt sätt att tala skapar en viss diskursiv verklighet kring dessa människor. Det är således debattörernas verklighetsbilder som presenteras och analyseras. Slutligen är det också viktigt att ta hänsyn till att även då deltagarna alla varit barn en gång i tiden, är alla nu vuxna och talar således för en generation av barn och unga som de inte själva ingår i. Vidare är det också viktigt att ta hänsyn till det faktum att den debatt som kommer att analyseras bara utgör en bråkdel av alla diskurser kring pornografi.

8.2 Positioner i diskussionen

I diskussionen går det att urskilja två huvudpositioner; *motståndarsidan* och *de som är emot motståndarsidan*. Dessa positioner har självklart flera underpositioner men delar vissa tydliga karaktäristika vad gäller beskrivningen av pornografi. Utmärkande för motståndarsidan är att

den är emot pornografi och det är detta deras argumentation uttrycker. Mot-motståndarsidan är inte specifikt ”för” pornografi utan är emot motståndarsidans syn på pornografi. Intressant är att det förutom en pornografiproducent och en pornografiskådespelerska inte är någon som talar för pornografi. Båda dessa är dock också kritiska till pornografin som den är idag och menar att den behöver förändras.

8.3 Konstruktionen av pornografi

Detta avsnitt kommer att behandla de diskursiva konstruktioner av pornografi som identifierats i debatten. Två tydliga diskursiva konstruktioner har identifierats: motståndarsidans beskrivning av pornografi som övergrepp och som en politisk fråga, samt mot-motståndarsidans konstruktion av pornografi som en privat fråga om sexuella preferenser.

8.3.1 Övergrepp och exploatering per definition

Hos motståndarsidan återfinns för det första en beskrivning av pornografi som övergrepp:

Porr är inte sex. Porr är en mångmiljard industri som samarbetar med multinationella storföretag för att kunna fortsätta prångla ut kvinnohat och rasism. Porren visar bilder av gruppvåldtäkter, grova sexuella övergrepp och förnedring av kvinnor och tjejer- den totala motsatsen till universella värderingar och offentliga politiska ideal om jämställdhet, jämlikhet och alla människors lika värde (Wade et al., 2016, 14 oktober).

En första viktig observation är att påståendet att pornografi inte är sex ligger i linje med Attwood och Smith's beskrivning av de argument som användes av pornografimotståndare i den brittiska debatten om statlig reglering av pornografi: ingen skillnad görs mellan olika typ av pornografi, utan pornografin konstrueras som entydig och likriktad (Attwood & Smith, 2010: 176). På vilket sätt pornografi inte är sex förklaras dock inte närmare. Samtidigt kopplas pornografi ihop med ”gruppvåldtäkter” och ”sexuella övergrepp”, vilket skapar något av en paradox i argumentationen. Samtidigt som pornografi påstås inte vara sex, talas pornografi om i samband med tal om våldtäkt och sexuella övergrepp, vilket implicit gör pornografi till en diskussion om sexuella praktiker. Denna argumentation visar hur pornografi, om än inte explicit, i slutändan konstrueras som en fråga om sex och sexualitet. Att beskriva pornografi med ord som ”gruppvåldtäkt”, ”sexuella övergrepp” och ”förnedring” kan härledas till Rubins teori om *det värsta exemplet* (Rubin, 1984: 166). Genom att beskriva pornografi i termer av våld belyses det utifrån dess värsta tänkbara uttryck. Detta värsta tänkbara uttryck används sedan för att beskriva all pornografi, och därmed konstrueras en diskursiv verklighetsbild där pornografi alltid är lika med våld.

För det andra ser vi hur beskrivningen pornografi med ord som ”mångmiljardindustri”, ”multinationella storföretag” och ”kvinnoförakt” konstrueras en bild av pornografi som något som massproduceras och skickas ut på löpande band i någon sorts enorma pornografifabriker där de som äger produktionen tjänar enorma mängder pengar på sprida kvinnohat och rasism. Citatet uttrycker inte bara textförfattarnas uppfattning om pornografi, utan implicerar också en viss uppfattning om storföretag. Kritiken emot pornografi tycks inte bara grunda sig i att den är rasistisk och kvinnofientligt, men också att den produceras av storföretag. Uttalandet implicerar att ”mångmiljardindustrier” och ”multinationella storföretag” förstås som någonting negativt i sig. Här kan vi urskilja en retorisk strategi som går ut på att ”smutsa ner” pornografin genom att subordinera pornografi under kapitalism. Genom att göra pornografi till en del av kapitalismen och inte något självständigt, är det kapitalismen som ger pornografin dess betydelse. Vad som faktiskt händer i själva pornografin omtalas inte.

En tredje iakttagelse är hur debattörerna grundar sanningen i sitt påstående genom sannaningsmodaliteter. De skriver att ”Porr är” och framställer således sitt påstående som fakta, vidare skriver man inte heller att detta är skribenternas påstående utan ger intryck av att man bara presenterar en objektiv sanning och inte skribenternas subjektiva verklighetsbeskrivning (Fairclough, 1995: 27, Jörgensen & Phillips, 1999: 87-88).

Vidare skriver debattörerna i samma artikel att de vill ha en haverikommission som skall granska hur samhället kunnat låta detta (pornografin; min anmärkning) gå så långt och hur vi nu kan begränsa porrens skadeverkningar” (Wade et al., 2016). Här kan vi för det första se hur man genom att sätta ordet haveri innan kommission implicerar att pornografin har ”havererat”, pornografin är en olycka, en krasch, ett sjunkande skepp, då ett ”haveri” ursprungligen är just detta. Här kan således en retorisk strategi urskiljas; användningen av en metafor för att konstruera pornografi konstrueras som ett sjunkande skepp. Detta skapar en bild av att vi befinner oss i någon form av ”pornografikris” vilken vi måste räddas ifrån innan vi alla går ner med det sjunkande skeppet som pornografi är.

En andra observation är att denna haverikommission skall ha ”verkligheten som utgångspunkt” (Wade et al., 2016). Argumentationen kring en eventuell haverikommission med uppgift att utreda pornografins skadeverkningar blir särskilt intressant i relation till Attwood & Smiths forskning då den har stora likheter med deras resonemang kring de riktlinjer som tillämpades för att utreda pornografins skadeverkningar i Storbritannien (Attwood & Smith, 2010: 176). För det första säger detta påstående implicit att pornografi faktiskt har skadeverkningar.

Huruvida pornografi överhuvudtaget är skadligt skall alltså inte undersökas. För det andra uppstår något av en paradox då debattörerna skriver att pornografins ”skadeverkningar” skall utredas men säger samtidigt implicit redan vilka dessa skadeverkningar är genom att skriva att pornografi sprider kvinnohat och värderingar som går emot ”jämlighet och allas lika värde”. En eventuell haverikommission skall således inte utreda pornografins eventuella skadeverkningar utifrån ett neutralt perspektiv, utan utgå ifrån det påstående som går att återfinna hos textförfattarna; att pornografi är skadligt. Framställningen av pornografi som en del av mäns våld mot kvinnor är avgörande för konstruktionen av pornografi som en politisk fråga; det finns officiella politiska mål för att motverka mäns våld mot kvinnor och därmed i förlängningen även pornografi.

I en andra artikel beskrivs pornografi som en konsekvens av ekonomiska maktförhållanden:

I grund och botten handlar debatten kring (...) pornografi om varor och tjänster, att sälja och köpa, efterfrågan och tillgång. Det finns en marknad kring sex och sexualitet endast på grund av att det är en maktfördelning i samhället som möjliggör för vissa med makt och pengar att kunna köpa vad de vill av de som står utan och pengar och makt (Westerlind, 2015, 28 augusti).

En första viktig observation är att det i citatet sker ett mer explicit likställande mellan pornografi och sex genom att placera kommersiell pornografi inom ”en marknad kring sex och sexualitet”. I citatet ovan preciseras vilken typ av pornografi det talas om, nämligen den som säljs och köps. En andra iakttagelse är att pornografi även får sin diskursiva betydelse av det skribenten anser sker inom den; sexuella varor och tjänster köps av de med ”pengar att kunna köpa vad de vill” och säljs av ”de som står utan makt och pengar”. Pornografi tillskrivs också sin diskursiva betydelse genom det teoretiska ställningstagandet som framförs i citatet; att pornografi är en konsekvens av en ojämnt ”maktfördelning” av ”pengar och makt”. Således konstrueras pornografi diskursivt som per definition ojämligt, då det endast existerar på grund av ojämlika ekonomiska relationer i samhället. Här kan vi återigen se hur underordnandet av pornografi under kapitalismen används som en retorisk strategi för att ge pornografi en viss betydelse utan att egentligen tala om vad som händer specifikt i pornografien eller varför det är fel att köpa eller sälja sexuella tjänster. Återigen beskrivs pornografi som endast existerande inom kapitalismen. Pornografi är inte något självständigt, utan endast ett uttryck för kapitalism. Andra potentiella attribut nämns inte. Huruvida pornografi kan ha andra potentiella egenskaper eller funktioner som exempelvis

sexuell lust utelämnas och endast de attribut vilka stärker den egna verklighetsbeskrivningen lyfts fram.

För det tredje kan vi här se hur debattören Westerlind grundar sitt sanningsanspråk genom att presentera en teori om vad pornografi är, vad som sker i den och vilka konsekvenser det har. Vi kan här se hur subjektiva sanningsmodaliteter används för att framställa påståendet om varför det finns en marknad kring sex och sexualitet som fakta. Debattören Westerlind skriver att marknaden kring sex och sexualitet existerar ”endast på grund av att det *är*” en skev ekonomiskt maktfördelning i samhället. Att säga att det *är* på detta vis och inte till exempel ”det kan vara” framställer påståendet som en sanning. Vidare är modaliteten objektiv då debattören Westerlind inte skriver att påståendet är hennes eget, utan framställer det som en objektiv sanning och inte sin egen subjektiva åsikt (Fairclough, 1995: 27, Jørgensen & Phillips, 1999: 87-88). Genom att säga att ”det finns en marknad kring sex och sexualitet” sätts pornografi också in i ett större sammanhang med andra typer av sexhandel, som exempelvis prostitution. Det säger också att kommersiell pornografi ingår i en marknad av ”sex och sexualitet” vilket implicerar att pornografi förstås som en typ av sex. Problemet är således inte pornografin i sig då det är sex, utan att man tjänar pengar på sex. Detta implicerar även att det finns en idé om att sex och pengar inte bör blandas ihop då att ta betalt för sex beskrivs som oacceptabelt per definition. Idén om att sex för pengar inte är en acceptabel sexuell praktik ligger i linje med Rubins resonemang om att sexuella praktiker tenderar att delas upp i ”bra” och ”dåliga”. I sitt uttalande konstruerar debattören en diskursiv linje, mellan bra och dåliga sexuella praktiker, där sex mot betalning placeras på de ”dåliga” sexuella praktikernas sida (Rubin, 1984: 151-152). Att sex mot betalning uppfattas som ”dåligt” sex tycks således snarare vara en konsekvens av vissa teoretiska antaganden om pengar, sex och makt, snarare än om vad som faktiskt händer i själva den sexuella akten som har betalats för.

I en tredje artikel likställs pornografi med gatuprostitution:

Varför skulle ekonomisk betalning för sexuella tjänster vara mer okej när det filmas än när det sker genom gatuprostitution? I Sverige har vi en sexköpslag som innebär att det är straffbart att köpa sexuella tjänster. Samtidigt finns kommersiell pornografi tillgänglig i varje laptop och mobil dygnet runt och pornografiska uttryck finns överallt i vår vardag (Hammar & Nylin, 2015, 20 augusti).

En första observation är hur pornografi delvis får sin diskursiva betydelse genom att beskrivas som "sexuella tjänster". Att beskriva pornografi som "sexuella tjänster" implicerar att pornografi förstås som en form av sex. Genom att kategorisera pornografi som "sexuella tjänster" pressas alla typer av pornografi återigen, i likhet med i tidigare argumentation i detta avsnitt, ihop under en samma kategori, och ingen hänsyn till eventuella skillnader inom pornografin tas (Attwood & Smith, 2010: 176). En andra iakttagelse är att debattörerna skapar en diskursiv verklighet där både pornografi och gatuprostitution ingår under samma kategori "köp av sexuella tjänster", således likställs alltså de handlingar som tar plats inom pornografin med gatuprostitution. Detta kan även förstås som en retorisk strategi som subordinerar pornografi under ett annat begrepp genom vilket pornografin får sin betydelse. Pornografi får sin betydelse genom att underordnas "köp av sexuella tjänster", och får således även sin betydelse ifrån gatuprostitution vilken också underordnas begreppet "köp av sexuella tjänster". Pornografi både liknas vid och underordnas ett fenomen vilket är olagligt, och enligt normen således torde uppfattas som dåligt av allmänheten. Exakt på vilket sätt pornografi går att likna vid gatuprostitution, förutom att både beskrivs som "köp av sexuella tjänster" nämns dock inte. För det tredje kan vi se hur argumentationen emot pornografi även här byggs upp kring den retoriska strategin "värsta exemplet" (Rubin, 1984: 166). Utan att ta hänsyn till eventuella individuella fall, likställs all pornografi med dess värsta tänkbara uttryck; gatuprostitution. På vilket sätt pornografi och gatuprostitution är jämförbara förklaras inte närmare än att båda innebär "ekonomisk betalning för sexuella tjänster". Även detta tyder på att jämförelsen med gatuprostitutionen är en retorisk strategi för att smutsa ner pornografin, snarare än en analys av vad som faktiskt händer inom respektive område.

En fjärde och sista iakttagelse är hur det i detta uttalande konstrueras en diskursiv linje mellan "bra" och "dåligt" sex där sex för pengar framställs som dåligt per definition (Rubin, 1984: 152). Med utgångspunkt i detta blir pornografi således ett problem då det förstås en "dålig" och därmed oönskad sexuell praktik.

8.3.2 En privat angelägenhet

Hos motståndarsidan återfinns för det första en beskrivning av pornografi som en fråga om individers sexuella lust:

Vi ska alla, oavsett kön, få se på porr och bejaka vår sexualitet. Det är inte beslutsfattare som ska sitta och bestämma vad vi får tända på. Det är en fråga om att individen har rätt

att själv välja hur den vill utöva sin sexuella lust. Ett porrförbud skulle därför vara förödande (Orsén & Gustafsson, 2015, 25 augusti).

En första observation är pornografi beskrivs med ord som ”sexualitet” och ”sexuella lust” vilket implicit konstruerar pornografi är en form av sex. Genom att säga att ”det är inte beslutsfattare som ska sitta och bestämma vad vi ska tända på” och att ”individerna har rätt att själv välja hur den vill utöva sin sexuella lust” kan vi också se hur sex, och i förlängningen pornografi som ses som en typ av sex, konstrueras diskursivt som en privat och inte politisk angelägenhet. Detta skapar en diskursiv verklighet där ett förbud mot pornografi är det samma som att bestämma över och begränsa människors sexualitet.

En andra iakttagelse är att det i påståendet inte dras någon diskursiv linje mellan ”bra” och ”dåligt” sex (Rubin, 1984: 152). Detta konstruerar pornografi och sexualitet som något neutralt och att de olika sexuella praktiker som individer deltar i är ett resultat av människors olika sexuella preferenser. I detta sammanhang sker också en diskursiv distribution av agens, så som Winther Jörgensen beskriver det (Winther Jörgensen, 2003: 80 & 90). Att människor ägnar sig åt olika former av sex framställs som ett resultat av individuella agens vilken möjliggör för människor att göra frivilliga val utifrån deras egna sexuella preferenser.

I en andra artikel beskrivs sexuella handlingar som en privat fråga så länge alla deltagare är frivilliga:

Det finns mycket som politiken inte har med att göra. Men är det någon del av människors liv som staten verkligen inte ska lägga sig i, så är det vad de (förutsatt att det är frivilligt) gör i sovrummet (Norrköpings Tidningar, 2015, 4 juli).

Här kan vi för det första se ett explicit ställningstagande gentemot någon form av politisk inblandning i människors sexliv. Därmed konstruerar även detta uttalande pornografi som en form av sex. För det andra sker här också en diskursiv konstruktion av vad som är acceptabla sexuella praktiker och inte. Att säga att staten inte skall lägga sig i vad människor gör i sovrummet ”förutsatt att det är frivilligt” konstruerar en verklighet där sex endast är acceptabelt om deltagarna är frivilliga. Med utgångspunkt i detta resonemang blir pornografi som sexuell praktik en privat fråga så länge den innefattar frivilliga deltagare, men slutar vara detta om deltagandet sker under tvång.

I en tredje artikel beskrivs pornografi som en privat fråga så länge det inte bryter mot svensk lagstiftning:

All porr är inte stötande, och det ska absolut inte vara upp till politiker att bestämma vad svenska folket ska få tillåtas att njuta av, så länge det inte bryter mot svensk lagstiftning och där ingen har sex mot sin egen vilja (Bruksgård & Högström, 2016, 25 oktober).

Här kan vi för det första se hur påståendet att politiker inte skall bestämma vad människor skall få njuta av så länge ”ingen har sex emot sin egen vilja”, implicerar, i likhet med resonemangen tidigare i detta avsnitt, att pornografi förstås som en form av sex. För det andra kan vi se hur det återigen konstrueras en diskursiv linje mellan ”bra” och ”dåliga” sexuella praktiker, där sex som sker under tvång kategoriseras som dåligt (Rubin, 1984: 152). För det tredje kan vi se hur pornografi ännu en gång konstrueras som en opolitisk fråga så länge den inbegriper frivilliga deltagare, men som blir en politisk fråga om deltagandet sker under tvång. I detta sammanhang blir även uttalandet att politiker inte skall ”bestämma vad svenska folket ska få tillåtas att njuta av, så länge det inte bryter mot svensk lagstiftning” intressant då det skapar något av en paradox. Uttalandet implicerar att sex och sexualitet trots allt är en politisk angelägenhet som skall regleras genom lagen, vilket står i motsats till uppfattningen att staten inte skall lägga sig i människors sexualitet, då det implicit sägs att sexuella handlingar skall regleras av lagen, och i förlängningen politiker.

8.3.3 Sammanfattande reflektioner

Den diskursiva strid som återfinns i detta avsnitt står mellan definitionen av pornografi som en politisk eller privat fråga. Pornografi ges av motståndarsidan sin betydelse som en politisk fråga genom att likställas med mäns våld mot kvinnor, övergrepp, exploatering och gatuprostitution. Mot-motståndarsidan konstruerar pornografi som en privat fråga genom att koppla den till resonemang om individens rätt att välja, sexuella preferenser och statligt förmynderi. Dock uppstår i vissa av mot-motståndarsidans resonemang något av en paradox: man motsätter sig politikens inblandning i människors sexliv, samtidigt som man anser att sexuella handlingar skall regleras av svensk lagstiftning. Gemensamt för både motståndarsidan och mot-motståndarsidan är en förståelse av pornografi som en form av sex. Vidare kan vi också se hur båda sidor tenderar att dra en linje mellan ”bra” och ”dåliga” sexuella praktiker. Vad som ses som bra eller dåligt skiljer sig dock; motståndarsidan kategoriserar pornografi i sig som en ”dålig” sexuell praktik,

medan mot-motståndarsidan tenderar att endast kategorisera ofrivilligt sex som ”dåligt”, vilket implicerar att allt frivilligt sex uppfattas som ”bra”.

8.4 Konstruktionen av pornografiskådespelaren

Detta avsnitt kommer att behandla de diskursiva konstruktioner av pornografiskådespelaren som identifierats i debatten. Två tydliga diskursiva konstruktioner har identifierats: pornografiskådespelaren som offer och pornografiskådespelaren som frivillig.

8.4.1 Ett offer för strukturer

Hos motståndarsidan återfinns för det första en beskrivning av pornografiskådespelaren som kvinnor och barn:

Pornografi är övergrepp mot de kvinnor och barn som utnyttjas inom porrindustrin, och pornografi inspirerar till nya övergrepp. Det är gemensamt för all pornografi. Det kan vi aldrig acceptera (Svensson, Holt & Christenson, 2017, 16 januari).

En första iakttagelse är att debattörerna genom att tala om ”kvinnor och barn som utnyttjas inom porrindustrin” konstrueras pornografiskådespelaren som utsatta och utnyttjade kvinnor och barn. Debattörerna likställer genom detta uttalande också implicit kvinnor och barn. Vuxna kvinnor konstrueras alltså implicit som lika utsatta och ha samma möjlighet att ta vara på och försvara sig själv som barn. Här kan vi se ett exempel på Jörgensens teori om diskursiv distribution av struktur och agens (Winther Jörgensen, 2003: 80 & 90). Pornografiskådespelerskan antas ha lika stor förmåga som ett barn att ”skydda” sig gentemot pornografiindustrins övergrepp. Här sker således främst en distribution av struktur. Den kvinnliga pornografiskådespelaren tillskrivs lika stor möjlighet till agens som ett barn, och konstrueras således som ett passivt offer för ojämlika strukturer som tvingat henne in i pornografiindustrin. Detta ligger i linje med Carline’s påstående att kvinnor reduceras till offer i debatter om pornografi. Då de sexuella praktiker som utövas inom pornografin är så avskyvärda att kvinnor aldrig frivilligt skulle välja att bli pornografiskådespelare, således måste kvinnor inom pornografiindustrin befinna sig där under tvång, och måste således vara ett offer (Carline, 2011).

En annan iakttagelse är att det i detta citat kan urskiljas en diskursiv konstruktion av pornografi som övergrepp och utnyttjande av kvinnor och barn. Pornografin får här sin betydelse genom det som författarna anser händer inom den, vilket är ”övergrepp” och ”utnyttjande”. För det tredje kan vi se hur sannings modaliteter i meningsuppbyggnaden styrker denna diskursiva verklighetskonstruktion. En objektiv sanningsmodalitet kan urskiljas när Svensson med flera

skriver att ”pornografi är övergrepp”. Det är en sanningsmodalitet då ordet ”är” och inte exempelvis ”kan vara” används för att beskriva vad som händer inom pornografin. Denna meningsuppbyggnad framställer påståendet som sanning/fakta. Vidare är det en objektiv modalitet, då textförfattarna skriver bort subjektet genom att inte skriva till exempel ”vi anser är att pornografi är ett övergrepp” utan bara skriver att pornografi är ett övergrepp. Således framställs påståendet som en allmän uppfattning och inte textförfattarnas subjektiva åsikt. Samma typ av subjektiv sanningsmodalitet går att se i påståendet (...)pornografi inspirerar till övergrepp. Det är gemensamt för all pornografi”. Pornografi framställs inte något som ”kan” inspirera till övergrepp, det framställs som något som alltid inspirerar till övergrepp. Genom att vidare påstå att detta ”är” gemensamt för alla pornografi framställs påståendet dels som obestridbar fakta, och som en allmängiltig och objektiv sanning som bara förmedlas vidare av textförfattarna (Fairclough, 1995: 27).

I en andra artikel beskrivs pornografiskådespelaren som utnyttjad av pornografiindustrin:

De som utnyttjas i pornografin har sällan fria val. Bakgrunden är ofta trafficking, missbruk, tidigare övergrepp och fattigdom. Det finns starka samband mellan att vara kvinna i den kommersiella, legala porrindustrin och att vara fattig (Svensson et al., 2017, 16 januari).

För det första kan vi se att detta citat bygger vidare på konstruktionen av den utsatta kvinnan inom pornografiindustrin. Detta sker återigen genom diskursiv distribution av struktur och agens (Winther Jörgensen, 2003: 80 & 90). Genom att använda ord som ”trafficking”, ”missbruk”, ”övergrepp” och ”fattigdom” konstrueras bilden av den kvinnliga pornografiskådespelaren återigen som ett offer. Pornografiskådespelaren tillskrivs återigen i princip ingen agens, att hon ”arbetar” inom pornografiindustrin är återigen en konsekvens av ojämlika livsvillkor så som missbruk och fattigdom. Pornografiskådespelaren handlingar framställs som helt styrda av strukturer. För det andra kan vi även se ett explicit exempel på distribution av struktur när debattörerna säger att ”de som utnyttjas i pornografin har sällan fria val”. Sammantaget kan vi här se hur pornografiskådespelaren konstrueras dels som kvinna, men framförallt som ett passivt offer utan möjlighet till agens. Slutligen kan resonemanget förstås utifrån Rubins Brainwash Theory. Debattörerna Svensson et.al konstruerar en verklighet där de handlingar som tar plats inom pornografin är så vidriga att ingen kvinna kan tänkas att frivilligt delta i dem och således måste göra det under tvång. Därmed konstrueras pornografiskådespelaren återigen som ett offer (Rubin, 1984: 168-169).

I en tredje artikel sägs pornografiskådespelaren behöva skyddas ifrån pornografiindustrin;

Samhället har ett ansvar för att skydda kvinnor från en industri som bygger på utnyttjande och exploatering (Granbom, 2013, 25 juli).

En första observation är hur uttalet inte bara bygger vidare på konstruktionen av kvinnan inom pornografiindustrin, men konstruerar också kvinnor i sig. Kvinnor konstrueras som försvarslösa offer som måste skyddas av samhället mot pornografiindustrin. Om kvinnor inte blir skyddade av samhället kommer de till slut hamna i pornografiindustrin och bli utsatta för övergrepp. Här kan vi se hur inte bara pornografiskådespelaren, utan kvinnor i allmänhet, offerfieras. Kvinnor framställs som nästintill försvarslösa gentemot pornografiindustrins utnyttjande och exploatering. En andra iakttagelse är att det i citatet konstrueras en typ av det imaginära ”fara och räddnings” scenario som Attwood och Smith talar om. Kvinnor konstrueras som offret och pornografiindustrin som förövare, samtidigt som skribenten implicit konstrueras som experten som uppmanar samhället att rädda kvinnor från den farliga pornografiindustrin (Attwood & Smith, 2010: 185). Genom diskursiv distribution av struktur konstrueras återigen en diskursiv verklighet där kvinnors livssituation inte är ett resultat av medvetna val, utan som ett resultat av strukturer som styr och begränsar kvinnors valmöjligheter (Winther Jörgensen, 2003: 80 & 90). Kvinnor är inte agenter, utan styrda av strukturer.

8.4.2 Den frivilliga pornografiskådespelaren

Hos motståndarsidan återfinns för det första en beskrivning av pornografiskådespelaren som frivilligt deltagande i pornografin:

(...) som feminist så vägrar jag underkänna kvinnor (och mäns) fria val att arbeta i vilka branscher de behagar” (Askeljung, 2013, 26 juli).

En första observation är att det även i detta citat främst är kvinnor som sägs befinna sig inom pornografin och därmed konstrueras pornografiskådespelaren som kvinna. En andra iakttagelse är att pornografiskådespelaren genom diskursiv distribution av agens konstrueras som en agent med möjlighet att göra fria val, i motsats till att endast vara ett offer för strukturer (Winther Jörgensen, 2003: 80, 90). Genom att tala om att ”vägra underkänna kvinnor och (mäns) fria val” och att säga ”som feminist så vägrar jag underkänns kvinnor (och mäns) fria val att arbeta i de branscher de behagar tillskrivs agens till pornografiskådespelaren. Att som kvinna ”arbeta” som pornografiskådespelare är inte endast ett resultat av ojämlika maktstrukturer och besvärliga livsvillkor, utan kan mycket väl handla om att kvinnan haft flera valmöjligheter när det gäller

arbete och inkomst, men frivilligt valt att arbeta med pornografi (Winther Jörgensen, 2003: 80, 90). För det tredje kan vi se att pornografiskådespelaren kopplas till ord som ”bransch” och ”arbete” vilket kan förstås som en retorisk strategi för att naturalisera/ normalisera pornografiskådespeleri. Genom denna beskrivning konstrueras pornografiskådespeleri som ett ”vanligt” yrke som människor frivilligt väljer att arbeta med. Genom att beskriva pornografiskådespeleri med allmänna termer som används för att beskriva alla typer av arbete vilka uppfattas som en naturlig del av samhället, naturaliseras arbetet som pornografiskådespelare och görs till en naturlig del av samhället/arbetsmarknaden. Pornografiskådespelaren konstrueras således som en autonom individ som utefter sitt egenintresse frivilligt valt vad den skall arbeta med.

I en andra artikel beskrivs pornografiskådespelaren som någon som ingått ett frivilligt avtal med en uppdragsgivare;

Redan under 80-talet ville amerikanska genusvetare införa en lag om att en kvinna som arbetar inom pornografibranschen skulle kunna få skadestånd av sin arbetsgivare på grund av att hon blivit tvingad till pornografiskt uppträdande. Detta även om hon ingått ett frivilligt avtal med uppdragsgivaren. Problemet med det resonemanget, som nu även ekar i den svenska debatten, är att kvinnors val plötsligt inte räknas om det är fel val. För om kvinnors avtal inom porrbranschen inte är giltiga, är då även andra beslut tagna av kvinnor ogiltiga eftersom de tagits inom ramarna för ett patriarkalt samhälle? (Nordlund, 2015, 24 juli).

Här kan vi för det första se hur pornografiskådespelaren konstrueras som kvinna genom att beskriva de verksamma inom pornografin med orden ”kvinna” och ”hon”. Här framställs till skillnad mot hos motståndarsidan inte pornografin, utan genusvetaren, som den som genom att vilja ogiltig förklara ”kvinnors avtal inom porrbranschen” inte respekterar kvinnors val och således begränsar kvinnors frihet. I uttalandet sker en diskursiv distribution av agens till pornografiskådespelaren, då hennes ”val” att arbeta inom pornografibranschen framställs, precis som hos debattören Askeljung, som ett resultat av hennes egna medvetna reflektion över sina valmöjligheter (Winther Jörgensen, 2003: 80, 90). Samtidigt talar debattören också om att dessa besluts visserligen kan ha tagit ”inom ramarna för ett patriarkalt samhälle”. Här finns alltså inte bara en förståelse av pornografiskådespelaren som frivillig, utan också ett påstående om att vi trots allt lever i ett patriarkalt samhälle. Patriarkatets eventuella inverkan på kvinnors valmöjligheter nämns dock inte, vilket implicerar att pornografiskådespelaren egenintresse har större

betydelse för hennes val, än bakomliggande strukturer. En andra observation är att debattören bygger vidare på konstruktionen av den frivilliga pornografiskådespelaren genom att, i likhet med debattören Askeljung, använda ord som ”pornografibranschen”, ”arbetsgivare”, ”frivilligt avtal” och ”uppdragsgivare”. Pornografiskådespelaren tillskrivs återigen agens, och framställs återigen som någon som genom ett frivilligt avtal själv valt att arbeta för en viss arbetsgivare inom en viss bransch.

Bland de artiklar som utgör studiens empiriska material är texten av Vicky Valkyrie den enda som skrivits som officiellt har personlig erfarenhet av att vara pornografiskådespelare. Hon skriver;

Mitt namn är Vicki Valkyrie, och jag är porrskådis och porrproducent. Jag är egenföretagare, jag betalar både skatt och skälig lön till alla jag anställer (Valkyrie, 2016, 25 januari).

En första iakttagelse är att debattören genom att beskriva sig själv om ”egenföretagare” tillskriver sig själv agens och makt. Hon utför en diskursiv distribution av agens genom att beskriva sig själv med att säga att hon har startat ett eget företag som hon bestämmer över och är således inte beroende av att andra inom pornografibranschen betalar henne. För det andra kan vi se hur debattören implicit tillskriver sig själv makt och agens genom att tala om att hon anställer och betalar lön till folk. Sammantaget konstruerar debattören en motbild till konstruktionen av den kvinnliga pornografiskådespelaren som ett passivt offer som säljer sin sexualitet under tvång. Med utgångspunkt i hennes personliga erfarenheter torde debattören sanningsanspråk ha en betydande position i debatten.

8.4.3 Sammanfattande reflektioner

I detta avsnitt kan en tydlig diskursiv meningsstrid i konstruktionen av pornografiskådespelaren urskiljas. Striden står mellan motståndarsidans definition av pornografiskådespelaren som ett offer och mot-motståndarsidan definition av pornografiskådespelaren som frivillig. Gemensamt för motståndarsidan och mot-motståndarsidan är däremot beskrivningen av pornografiskådespelaren som kvinna.

8.5 Konstruktionen av betraktaren

Detta avsnitt kommer att behandla de diskursiva konstruktioner av pornografikonsumenten/betraktaren som identifierats i debatten. Centralt för motståndarsidan är definitionen av den typiske pornografikonsumenten som unga, lättpåverkade pojkar. Betydande i detta sammanhang

är också motståndarsidans beskrivning av att pornografi visar upp en snedvriden bild av sex och sexualitet vilken de unga, lättpåverkade pojkarna kopierar. Mot-motståndarsidans argumentation präglas av motargument mot motståndarsidans verklighetsbeskrivning. Typiskt för dessa motargument är hänvisning till vetenskap och beskrivningen av pornografimotstånd som moralpanik. En diskursiv strid står här mellan att å ena sidan, i enlighet med motståndarsidans, beskriva av pornografi som farligt/skadligt för konsumenten och att å andra sidan, i enlighet med mot-motståndarsidans uppfattning, beskriva pornografi som harmlöst.

8.5.1 En snedvriden sexualitet

Hos motståndarsidan återfinns för det första en beskrivning av pornografikonsumenten som 16-åriga pojkar:

I vecka kom en studie från Uppsala Universitet som visade att i princip alla 16-åriga pojkar tittat på pornografi, och var tionde fortsätter att göra det dagligen (Uppsala Nya tidning, 2013, 18 augusti).

Artikeln fortsätter:

Var tredje 16-årig flicka tittar också, men inte alls i samma omfattning som pojkarna. Alltså växer en ny generation män upp med en snedvriden bild av sexualiteten (ja, jämställda sexskildringar är fortfarande undantag) och det är naturligtvis ett stort problem (Uppsala Nya tidning, 2013, 18 augusti).

I citatet går det att läsa att flickor visserligen också tittar på pornografi men skriver att "en ny generation män" växer upp med en "snedvriden bild av sexualiteten", vilket implicerar att det bara/framförallt är pojkar som får en snedvriden bild av sexualitet genom att titta på pornografi. Hur kvinnors bild av sexualitet påverkas av pornografi nämns inte. "Pojkar" som tittar på pornografi konstrueras delvis som aktiva subjekt som tittar på pornografi och som har en sexualitet, delvis som passiva objekt vars sexualitet är försvarslös emot pornografins påverkan. Här kan vi se en diskursiv distribution av struktur; pojkarna som tittar på pornografi är helt utlämnade och styrda av pornografins skeva ideal, deras val av sexuella praktiker är helt och hållet styrda av pornografien. Inte heller kvinnor tillskrivs någon agens när det gäller deras sexualitet. Kvinnor blir passiva offer för pojkarnas "snedvridna" sexualitet utan agens och således utan möjlighet att välja att säga nej.

I en andra artikel byggs det vidare på denna verklighetskonstruktion;

Den sexualitet våra 11-åriga pojkar möter på nätet handlar om gruppvåldtäkter, grova sexuella övergrepp och förnedring av kvinnor. Det är den bilden de tar med sig när de så småningom ska närma sig en partner (Franchell, 2016, 16 oktober).

Här konstrueras återigen en diskursiv verklighet där pojkar är pornografikonsumenter. Genom att säga att de pornografikonsumerande pojkarna tar med sig en bild av sex som innehåller ”gruppvåldtäkter, grova sexuella övergrepp och förnedring” när de möte en partner sker återigen en diskursiv distribution av struktur (Winther Jörgensen, 2003); pojkarna framställs återigen som helt styrda av pornografin vad gäller val av sexuella aktiviteter. Således konstrueras pornografikonsumerande pojkar återigen som passiva, lättpåverkade och utan förmåga till kritiskt tänkande gentemot pornografin vilket leder till att de utan ifrågasättande kopierar beteende i dem ser i pornografin. Konstruktionen av pornografi som skadligt för konsumenten underbyggs ytterligare genom citatets grammatiska uppbyggnad. Genom att säga att den sexualitet som unga pojkar ”möter” på internet ”handlar” om gruppvåldtäkter, övergrepp och förnedring Sexuella övergrepp är inget man ”ibland möter” eller ”kan möta” på internet, det är något man alltid möter. På så vis framställs dessa utsagor som fakta och självklara sanningar och bär således på en hög grad av sanningsmodalitet. Samma typ sanningsmodalitet går också att finna i utsagans andra mening. Debattören skriver att det ”är den bilden av sexualitet de (pojkar) tar med sig”, genom att använda ordet ”är” och inte till exempel ”är ibland” eller ”kan vara”, framställs även detta påstående som en obestridbar sanning. Det är så det ”är”. Användningen av dess ord underbygger också påståendenas legitimitet genom att använda objektiva modaliteter. Genom att säga att något ”är” på ett visst sätt istället för att ”jag anser” att något är på ett visst sätt framställs också påståendena att pojkar möter våldsamt sex på nätet och sedan tar med sig denna sexualitet som fakta och inte som debattörens subjektiva uppfattning (Fairclough, 1995 & Jörgensen & Phillips, 1999).

I en tredje artikel beskrivs pornografikonsumtion som riskfyllt:

Porrindustrins utbredda degradering av kvinnan till ett underlägset objekt som ska tillfredsställa mannens begär och önskningar får förstås effekter hos den som tittar- det riskerar forma och förändra de egna värderingarna. Och speciellt stor är risken om tittaren är ung och inte redan har en sund sexuell grundsyn, vilket innebär att problemet är stort eftersom porren bara blir allt enklare att komma åt via internets samtidigt som vuxenvärlden allt för ofta sviker ansvaret att vägleda inom ett område som anses pinsamt att tala om (Jactlund, 2016, 15 januari).

I denna utsaga kan vi se en annan diskursiv betydelsekonstruktion av pornografikonsumenten. Genom att tala om att risken för att ”de egna värderingarna” ”formas och ”förändras” av att titta på pornografi är ”speciellt stor” om tittaren är ung konstrueras en diskursiv verklighet där unga pornografikonsumenter är lättpåverkade, naiva och passiva objekt som inte förstår skillnaden på en ”sund” sexualitet och det sex som visas inom pornografin. Ungdomar konstrueras som passiva med oförmåga till kritiskt tänkande. Här kan vi se en likhet med den diskursiva konstruktionen av unga pornografikonsumerande pojkar som styrda av pornografin när de gäller sexualitet. Skillnaden är att här är det ungdomarna generellt, och inte specifikt pojkar som framställs som lättpåverkade av pornografin. Vi kan här se en tydlig *offerfieri*ng av ungdomar; de är offer ”svikna” av vuxenvärlden och utlämnade till pornografins snedvridna och skadliga bild av sexualitet vilka de inte kan skydda sig emot. Det är således upp till vuxenvärlden att skydda dem emot pornografin. Vidare är det möjligt att i Jaktlunds uttalande urskilja en subjektiv sanningsmodalitet. Debattören skriver att risken för att bli influerad av pornografi ”är” stor, istället för att ”jag anser att den är stor”, vilket får påståendet att framstå som en allmän sanning/fakta och inte debattörens subjektiva uppfattning i frågan.

Vidare visar debattörens påstående om att det skulle existera en ”sund sexuell grundsyn” på en verklighetskonstruktion, som ligger i linje med resonemang kring sex och sexualitet i avsnitt 3.1 och 3.2, om ”bra” och ”dåliga” sexuella praktiker (Rubin, 1984). Om det finns en ”sund” syn på sex, torde det även finnas en ”osund” syn. Vilken den ”sunda” sexuella grundsynen skulle vara nämns inte, medan pornografin implicit framställs som representant för den en ”osund” syn på sex.

I en fjärde artikel beskrivs pornografikonsumenten som sexuellt aggressiva män:

Män och pojkar som ser på pornografi förändrar sin syn på den egna sexualiteten, samt hur de ser på kvinnor och relationer. Närmare 50 års forskning visar att män som brukar pornografi är mer sexuellt aggressiva, samt odlar mer aggressiva attityder mot kvinnor (Nyman, 2016, 23 september).

En första viktigt observation är att vi här kan se prov på ytterligare en retorisk strategi, användandet av vetenskap. Detta är en återkommande strategi vilken i korthet går ut på att underbygga sina argument med vetenskap. Vad som gör detta till en retorisk strategi, snarare än en presentation av vetenskaplig empiri, är att det inte nämns varifrån denna vetenskap kommer. At bara

nämna att ”50 års forskning visar...” torde kunna förstås som en retorisk strategi för att framställa sina egna argument som trovärdiga, rationella och vetenskapliga utan att behöva lyfta fram någon egentlig vetenskap/utan att ha vetenskapliga.

En andra iakttagelse är att uttalandet konstruerar en diskursiv verklighet där det är både ”män” och ”pojkar” som är pornografikonsumenter. Vidare kan vi se hur det här sker en sorts *offerfi-ering* av pornografikonsumerande män. Mäns syn på sexualitet som sägs förändras av pornografikonsumtion; ”män som brukar pornografi är mer sexuellt aggressiva”. Således framställs männen som så påverkade av den sexualitet som visas i pornografin att de inte har förmåga att kritiskt granska den och således står hjälplösa inför dess påverkan. Hur den kvinnliga sexualiteten påverkas av pornografi nämns inte. Även kvinnan, precis som flickan, framställs som ett passivt objekt som inte själv har något av intresse av pornografi/inte själv har någon nämnvärd sexualitet och som är offer för mäns ”aggressiva attityder mot kvinnor”. Här kan vi dels se hur kvinnan tydligt offerfieras genom att beskrivas som ett offer för mäns aggressiva sexualitet. Vidare kan vi se hur kvinnan genom att framställas som offer diskursivt fråntas sin agens (Winther Jörgensen, 2003); hon framställs som så underställd mannens ”kraft” att hon inte har förmåga att välja att säga nej till att ha aggressivt sex. För det tredje kan vi se hur debattörens påståenden underbyggs av sannings- och subjektmodaliteter. Debattören skriver att manliga pornografikonsumenter ”förändrar” sin syn på sexualitet. Genom att inte skriva exempelvis ”kan förändra” eller ”jag anser att” framställs påståendet som en sanning, vilket kan medföra att detta för den som läser debattörens artikel kan framstå som objektiv fakta istället för debattörens subjektiva uppfattning (Fairclough, 1995).

8.5.2 ”Vad riktiga män vill ha”

Resonemanget kring pornografikonsumenter och pornografins påverkan på dessa är, vilket även lyfts fram i avsnitt 5.1, sammanvävd med resonemang kring vilka sexuella praktiker som är okej eller inte. I diskussionen kring både vad pornografi är och vilka konsekvenser den får för de som konsumerar konstruerar motståndarsidan en bild av att den form av sex som förmedlas/visas i pornografin är en ”snedvriden” bild av sex och sexualitet.

Hos motståndarsidan återfinns för det första en beskrivning av att ”riktiga män” inte tycker om våldsamt sex:

Att detta våld är vad ”riktiga män vill ha” är ytterligare en av porrindustrins lögner. Våld är inte vad de flesta män vill ha, det är en falsk och förödmjukande och avhumaniserande syn på män. Vi tror mer om män än så (Wade et al., 2016, 15 oktober).

För det första kan vi här se hur uttalandet att ”ytterligare en av pornografiindustrins lögnare” att ”riktiga män vill ha” våldsamt sex/ se våldsam pornografi och att det är en ”falsk” syn att män gillar våldsamt sex, implicerar att det finns en sanning om den manliga sexualiteten och vad män vill ha för sex. Att säga att det finns en viss typ av sex, i detta fall våldsamt sex, som män inte vill ha, konstruerar delvis män som en homogengrupp som antas ha samma sexuella preferenser. Vidare implicerar att det således skulle finnas en viss typ av sex män vill ha, och att detta är sex utan våld. Här kan vi se en diskursiv verklighet som bygger på den idé om en om att vi utgår ifrån att alla andra har samma sexuella preferenser som vi själva som Rubin beskriver. Ogillar vi själva en sexuell praktik, utgår ifrån att andra också ogillar den. Mäns sexualitet och sexuella preferenser framställs som ett delvis *universellt sexuellt system*, där vissa gemensamma drag gäller för alla mäns sexualitet (Rubin, 1984: 154-149). En andra observation är hur debattörerna skapar en verklighet där det sex ”riktiga män” gillar är sex utan våld. Att vidare skriva att det är en ”förödmjukande och avhumaniserande syn på män” att män skulle gilla våldsamt sex och att ”Vi tror mer om män än så” skapar en verklighet där vissa sexuella praktiker är dåliga och andra bra; sex med inslag av våld är dåligt, sex utan våld är bättre. Att säga att ”vi tror mer om män än så” är också att säga att de män som eventuellt gillar våldsamt sex, skulle vara någon form av besvikelse jämfört med de män som gillar sex utan våld. Här kan vi, i likhet med Rubins teori, se en diskursiv konstruktion av en *sexuella hierarki*. Vilka sexuella praktiker som är önskvärda, och således befinner sig i toppen av hierarkin, men våldsamt tycks placeras långt ner i den sexuella hierarkin som ges uttryck för. Vi kan också se hur man här, även detta i likhet med Rubins teori, konstruerar en diskursiv linje mellan ”bra” och ”dåliga” sexuella praktiker. Återigen sägs inte vad som är bra sex, men våldsamt sex placeras tydligt på den ”dåliga” sidan av den diskursiva linjen som avskiljer ”bra” och ”dåliga” sexuella praktiker då den anses dålig då den är förtryckande mot kvinnor (Rubin, 1984: 151, 152).

I en andra artikel beskrivs sex som något som kan vara ”normalt eller inte”:

Det (pornografi, min anm.) påverkar deras syn på sex och sexualitet. Det påverkar vad de tror är normalt och inte vad de tror att de måste ställa upp på, vad de borde tycka om. Ungas beteendemönster förändras utifrån värderingar som inte alls rimmar med vår syn på sex, på samtycke, respekt och jämlikhet (Ohlsson, 2016, 3 oktober).

En första observation är att påståendet om att ”porr påverkar vad de (ungdomar, min anmärkning) tror är normalt och inte” explicit konstruerar en diskursiv verklighet där det existerar en ”normal” sexualitet, vilket i sin tur implicerat att det också måste finnas en ”onormal” sexualitet. Vad som är ”normalt” och ”onormalt” sex uttalas inte explicit men att vissa värderingar

”inte alls rimmar med vår syn sex, på samtyckte, på respekt och jämlikhet”- implicerat att ”normalt” sex bygger på samtyckte, respekt och jämlikhet och att de som inte delar denna syn är onormala/avvikande. Ett sådant resonemang ligger i linje med de resonemang som återfinns hos Wade som har likheter med det Rubin kallar för ett universellt sexuellt system (Rubin, 1984), där även ungdomars sexualitet följer vissa gemensamma mönster.

I en tredje artikel beskrivs ”kroppsbestraffande” sex som kvinnoförnedrande;

Den pornografi som idag är mainstream innehåller brutal kroppsbestraffande sex, som är designad för att förnedra kvinnor (Nyman, 2016, 23 september).

Påståendet att ”kroppsbestraffande” sex är ”designat för att förnedra kvinnor” konstruerar kroppsbestraffande sex som negativt per definition. Således placeras denna typ av sex in i en sexuell hierarki, vari den får en underordnad position. Hierarkiseringen av sexuella praktiker, torde bygga på den beskrivning av sexualitet som Rubin kritiserar: att sexuella praktiker kan vara bra eller dåliga och därmed också bör kategoriseras som så (Rubin, 1984). Detta delar inte bara in sexuella praktiker i bra och dåligt, utan konstruerar också kvinnlig sexualitet. I likhet med Carline’s beskrivning av den kvinnliga sexualitet som pornografimotståndare i Storbritannien konstruerar, innefattar den kvinnliga sexualitet som konstrueras i citatet ovan inte de typer av sexuella praktiker som förekommer inom pornografin; i detta fall ”kroppsbestraffande sex”. Vidare, vilket även det ligger i linje med Carline, konstrueras ”kroppsbestraffande sex” som farligt för kvinnor då det faller utanför den konstruerade kvinnliga sexualiteten (Carline, 2011: 320).

8.5.3 Moralpanik

Mot-motståndarsidan bygger delar av sin argumentation på olika beskrivningar av motståndarsidan. Motståndarsidan beskrivs som moralister som baserar sitt motstånd mot pornografi på känslor snarare än vetenskap och som paranoida bakåtsträvare som är rädda för det ”nya” snarare än pornografi i sig.

Hos motståndarsidan återfinns för det första en beskrivning av pornografimotstånd som moralpanik:

Att påstå att ”forskning och vetenskapliga studier om porr visar att porren utgör katalysator och inspiration till mäns sexuella aggressioner” är förstås falskt- precis som 1980-talets paranoida idéer om videovåldet. Det finns ingen forskning som visar att det har gjort folk mer våldsamma, och det finns inga belegg för att porr gör folk mer sexuellt

våldsamma. Det är moralpanik. Jazzen, dansbaneländet, serietidningarna, hårdrocken, videovåldet och rollspelandet- igen (Rehbinder, 2016, 19 oktober).

Här kan vi för det första se hur debattören Rehbinder genom att jämföra påståendet om att pornografi leder till våldsamma sexuella handlingar hos män med ”1980- talets paranoidea idéer om videovåldet” konstruerar en verklighet där de som påstår att pornografi har skadliga konsekvenser är gammaldags och bakåtsträvande; deras idéer hör hemma på ”1980-talet”. För det andra blir användandet av ordet ”paranoid” ett implicit ogiltigförklarande av de som påstår att pornografi är skadligt, de är ju paranoidea och slåss mot fantasifoster bör således inte tas på allvar. En tredje observation är att likställandet av pornografi med ”jazz”, ”dansbaneländet”, ”serietidningarna”, ”hårdrocken”, ”videovåldet” och ”rollspel”, konstruerar en bild av pornografi som något harmlöst som trångsynta och konservativa människor en gång motsatte sig för att det var nytt och skrämmande, men som de flesta nu vet är ofarligt. En fjärde iakttagelse är att debattören Rehbinder konstruerar en bild av att kritiken mot pornografi egentligen inte handlar om pornografi utan om människor med ”moralpanik” som motsätter sig/är rädda för nya saker i samhället. Pornografien konstrueras således som det nya, moderna och framåtsträvande. Ytterligare en observation som kan göras är hur beskrivningen av pornografimotståndare som moralister torde kunna förstås som en retorisk strategi. Denna retoriska strategi går ut på framställa motståndaren som känslostyrd och på så vis kunna avfärda dennes argument. Genom att framställa motståndaren som någon som baserar sina argument på personliga känslor, värderingar och moral, snarare än vetenskap konstrueras motståndaren som orationell och ointellektuell och dennes argument ogiltigförklaras.

Slutligen kan vi urskilja hur debattören i sin utsaga använder sig av både sanningsmodalitet samt objektiv modalitet för att underbygga sitt resonemang. Genom att skriva att kopplingen mellan pornografikonsumtion och sexuella övergrepp ”är förstas falskt” framställs påståendet som vedertagen fakta. Påståendet som fakta stärkts ytterligare av den objektiva modaliteten i utsagan, det skrivs inte att det är debattören som tycker att det är falskt att pornografi leder till övergrepp, det är så det är, det är en allmän sanning som han bara presenterar.

I en tredje artikel beskrivs pornografimotstånd återigen som ”moralpanik” samt som ”trams”:

Det finns förstas däremot ett helt gäng, positiva och negativa, konsekvenser av hur porr produceras. Att porr skadar våra tydligen allt yngre och alltmer ivrigt konsumerande barn

finns det dock inget vetenskapligt stöd för – den frågan, och artikeln ”Låt haverikommission utreda porrens skadliga verkningar” (DN Debatt, 15/10), kan alltså ganska enkelt avskrivas som moralpanik eller bara trams (Thurfjell, 2016, 31 oktober).

I en fjärde artikel beskrivs pornomotstånd i likhet med i tidigare artiklar som ”nonsens”

’Porren förstör barns och ungas nyfikenhet på sex’, slås det fast i DN debatt- texten och ursäktas och förlåts, det är ju rent nonsens. Barn och unga har konsumerat porr sedan Pompeji och fortfarande umgås det i diverse sänghalmar med både glädje och nyfikenhet” (Helmerson, 2016, 18 oktober).

En första observation är hur debattören Thurfjell och debattören Helmersson återigen konstruerar pornografimotståndaren som inte värd att lyssna på och som bara talar strunt. Genom att beskriva ”pornografimotståndarnas” resonemang kring pornografin skadliga konsekvenser som bland annat ”nonsens”, ”moralpanik”, ”trams” och ”enkelt att avskriva” dumförklaras pornografikritikern och framställs som att den inte vad den pratar om/ inte ens värd att lyssna på. Vetenskapen och övriga argument om pornografin skadeverkningar som läggs fram framställs som något som hittats på för att stoppa pornografin då man inte tycker om den av moraliska skäl snarare än att den har reella skadliga konsekvenser. Genom denna retoriska strategi skapar förespråkarsidan en bild av sig själv som den rationella sidan som baserar sina argument på vetenskap forskning, medan motståndarsidan reduceras till irrationella som bygger sina argument på moral, snarare än kunskap. Ytterligare en iakttagelse är hur påståendet att pornografi inte skulle vara skadligt ”barn och unga har konsumerat pornografi sedan Pompeji” framstår som en retorisk strategi för att underbygga beskrivningen av pornografi som ofarligt för barn och unga. Denna retoriska strategi kan liknas vid ett återkommande argument för att legalisera sexköp; att prostitution är världens äldsta yrke. Strategin går således ut på att beskriva något som funnits länge inte kan vara dåligt. Om något alltid har funnits är det en naturlig del av världen. Vilket sambandet mellan ett att något är bra och att det funnits länge är, förklaras dock inte närmare.

8.5.4 Sammanfattande reflektioner

I denna debatt skapar motståndarsidan en verklighet där den typiska pornografikonsumerten är en ung pojke. Pornografin ger dessa unga pojkar en snedvriden bild av sex och sexualitet. Pojkar konstrueras som naiva och som om de inte kan skilja på verkligheten och vad de ser i pornografifilmer. Flickor framställs som offer för den snedvridna sexualitet som pojkarna anammar via pornografin. Både flickor och pojkar måste därmed skyddas från pornografin som skadar

deras sexualitet. Vi kan också se prov på en verklighetsbild där inte bara unga skadas av pornografin, utan även vuxna män och kvinnor. Män som konsumerar pornografi påstås bli aggressiva, och kvinnor framställs som offer för mäns sexuella aggressioner. Motståndarsidan skapar å sin sida en verklighet där pornografi inte är skadligt eller farligt. Pornografikritiker framställs som paranoida, trångsynta och konservativa. Deras motstånd mot pornografi handlar egentligen inte om pornografi i sig utan om att man är misstänksamma mot ”nya” saker i samhället. Vidare framställs också påståendet att pornografi inte är skadligt som vetenskapligt bevisat. Att pornografi är skadligt framställs som ett påstående byggt på moral och känslor, och inte kunskap.

9. Diskussion

I denna studie har jag utfört kritisk granskning av talet om pornografi inom den begränsade värld vilken svenska debatt- och ledarsidor utgör. För det första visar studien hur pornografi talas om, och hur talet konstruerar diskursiva representationer av pornografi. Vidare visar studien hur talet om pornografi rör sig mellan två primära diskursordningar: en medialdiskursordning och en politisk diskursordning vilka sätter ramarna för hur pornografi kan talas om. Studien visar även hur diskussionens begränsade arena exkluderar grupper och endast låter en liten privilegierad grupp få komma till tals.

I studien har två huvudpositioner identifierats i diskussionen: motståndarsidan och mot-motståndarsidan. Studien redogör för att motståndarsidan är emot pornografi, medan mot-motståndarsidan inte talar för pornografi, utan snarare emot motståndarsidan. Vidare har det i studien identifierats två huvuddiskurser, vilka jag kallar för en liberal diskurs och en sexnegativ diskurs. Jag har redogjort för att dessa två benämningar är deskriptiva och inte syftar till att tillskriva debattörerna sexnegativa eller liberala åsikter.

9.1 Diskursiva konstruktioner av pornografi

Studien har visat hur motståndarsidan respektive mot-motståndarsidan konstruerar pornografi diskursivt. I tabblån nedan visar karaktäristiska för de olika sidorna när det gäller konstruktionen av pornografi som helhet:

Tabell 1: Konstruktionen av pornografi

Motståndarsidan	Mot-motståndarsida
Övergrepp och exploatering	Sexuella preferenser
Politisk fråga	Privat fråga

I tabellen ovan kan vi för det första se hur studiens resultat visar att motståndarsidan konstruerar pornografi som en politisk fråga. För det andra kan vi se hur motståndarsidan konstruerar pornografi som övergrepp och exploatering per definition. I detta sammanhang har studiens även visat hur motståndarsidan med utgångspunkt i detta argumenterar för ett förbud eller åtminstone en utredning av vad de kallar ”porrens skadeverkningar”. För det tredje kan vi i tablån se hur studiens resultat har visat hur mot-motståndarsidan konstruerar pornografi som en privat fråga om individuella sexuella preferenser. I detta sammanhang har studien även visat hur mot-motståndarsidan med utgångspunkt i detta argumenterar emot ett förbud av pornografi. I dessa diskursiva konstruktioner av pornografi kan vi urskilja diskussionens första diskursiva strid som står mellan att definiera pornografi som en privat fråga eller en politiskt fråga och i förlängningen en fråga om huruvida sexualitet bör regleras eller inte.

Vidare har studiens resultat visat hur motståndarsidan respektive mot-motståndarsidan konstruerar pornografiskådespelaren. Tablån nedan visar karaktäristiska för de olika sidorna när det gäller konstruktionen av pornografiskådespelaren:

Tabell 2. Konstruktionen av pornografiskådespelaren

Motståndarsidan	Mot-motståndarsida
Kvinnor och barn	Kvinnor
Offer	Frivillig, agent

I tablån ovan kan vi för det första se att studiens resultat visar att motståndarsidan konstruerar pornografiskådespelaren som ”kvinnor” och ”barn” och som offer som utnyttjas i och av ”porrindustrin”. Här kan vi se en likhet mellan de empiriska fynden i denna studie och Attwood och Smiths forskning, då Attwood och Smith menar att diskurser kring sexualitet tenderar att presentera kvinnor utan agens och som offer för mäns våld (Attwood & Smith, 2010: 185). För det andra visar tablån att studiens resultat visat hur mot-motståndarsidan konstruerar pornografiskådespelaren som kvinna och agent som frivilligt arbetar inom ”porrbranschen”. Här kan vi alltså se en skillnad mellan denna studies resultat och Attwood och Smiths forskning. Mot-

motståndarsidan är ett exempel på en diskurs kring sexualitet vilken inte presenterar kvinnor som offer utan agens, utan som agenter med en fri vilja.

I konstruktionen av pornografiskådespelaren kan vi se en första diskursiv enighet. Både motståndar- och mot-motståndarsidan konstruerar pornografiskådespelaren som kvinna. Manliga pornografiskådespelare omtalas inte av varken motståndarsidan eller mot-motståndarsidan. Vi kan även se en andra diskursiv strid emellan motståndarsidans konstruktion av pornografiskådespelaren som ett offer som deltar i sexuella handlingar under tvång och mot-motståndarsidans konstruktion av pornografiskådespelaren som en frivillig agent.

Slutligen har studiens resultat visat hur pornografikonsumenten konstrueras av motståndar- respektive mot-motståndarsidan. Tabblån nedan visar karaktäristiska för de olika sidorna när det gäller konstruktionen av pornografikonsumenten:

Tabell 3. Konstruktionen av betraktaren

Motståndarsidan	Mot-motståndarsida
Ungdomar, pojkar och män	Folk, barn och ungdomar
Pornografi skadligt för betraktaren	Pornografi inte skadligt för betraktaren
Distinktion mellan ”bra” och ”dåligt” sex	
Universell sexualitet	

För det första kan vi i tabblån utläsa att studiens resultat visat att motståndarsidan konstruerar pornografikonsumenten som unga, pojkar och män. I detta sammanhang har studien även har

studien även visat hur den unga konsumenten konstrueras som naiv och lättpåverkad och kopierar vad den ser i pornografin. För det andra har studien visat hur även den vuxna manliga konsumenten konstrueras som lättpåverkad och som aggressiv mot kvinnor till följd av sin pornografikonsumtion. För det tredje har studien visat hur motståndarsidan i detta sammanhang har konstruerat en vad Rubin kallar för en diskursiv linje mellan ”bra” och ”dåliga” sexuella praktiker (Rubin, 1984). Motståndarsidan konstruerar ”våldsamt” sex samt sex emot betalning som ”dåliga” sexuella praktiker. För det fjärde har studien visat hur motståndarsidan i detta sammanhang konstruerar manlig respektive kvinnlig sexualitet. Motståndarsidan konstruerar både manlig och kvinnlig sexualitet som del av det Rubin kallar ett universellt sexuellt system (Rubin, 1984). I vilket kvinnors sexualitet konstrueras som begränsad och monolitisk och som något som inte inrymmer de sexuella handlingar som tar plats inom pornografi. Här kan vi se en likhet med Carlines forskning. Hon lyfter fram att konstruktionen av pornografi som skadlig för kvinnor tenderar att konstruera en begränsad kvinnlig sexualitet där pornografi inte rymms (Carline, 2011). Även mäns sexualitet konstrueras som monolitisk och som byggd på en inneboende essens som utgörs av det ”riktiga man vill ha”, vilket inte är de sexuella handlingar som tar plats inom pornografin.

Som framgår av tabellen ovan har studien visat hur mot-motståndarsidan utvidgar konstruktionen av konsumenten och konstruerar den som både ”folk”, ”barn” och ”unga”. Vidare konstruerar mot-motståndarsidan en diskursiv verklighet där pornografi inte är skadligt för eller påverkar barn och ungas sexualitet. Här kan vi först urskilja en diskursiv enighet då både motståndarsidan och mot-motståndarsidan beskriver konsumenten som ”unga”. Ytterligare en diskursiv strid som kan urskiljas här är den emellan konstruktionen av pornografikonsumtionen som enbart män och konstruktionen av pornografikonsumtionen som ”folk”. Slutligen kan en tredje diskursiva strid urskiljas. Denna strid står emellan konstruktionen av pornografi som skadlig eller inte skadlig för konsumenten.

9.2 Retoriska strategier

I studien identifierades för det första två retoriska strategier vilka formulerats av Rubin respektive Fairclough:

- **Värsta exemplet** (Rubin 1984). Denna strategi går ut på att beskriva företeelse utifrån dess värsta tänkbara uttryck och gör sedan detta uttryck som generellt för hela företeelsen. I analysen kan vi se likheter med denna strategi i motståndarsidans konstruktion av

pornografi, där de exempel som lyfts fram är våld och övergrepp, vilket sedan definierar all pornografi.

- **Modaliteter** (Fairclough, 1992). Fairclough benämner inte själv modaliteter som en retorisk strategi utan snarare som ett metodologiskt verktyg. I studien är modaliteter frekvent återkommande då påståenden tenderar att presenteras som objektiva sanningar, snarare än skribenternas egna subjektiva uppfattningar. Denna strategi går att urskilja hos både motståndarsidan och mot-motståndarsidan.

Vidare identifierades även ett antal egendefinierade retoriska strategier vilka var återkommande i debatten om pornografi.

- **Nersmutsning**. Nersmutsning beskriver hur ting, skeenden, fenomen och subjekt kan framställas som negativa genom att kopplas till eller beskrivas med ord som tenderar att uppfattas som negativa, men med vilka de inte nödvändigtvis har någon egentlig koppling till. Denna strategi kan framförallt urskiljas i motståndarsidans argumentation. Ett exempel på nersmutsning är att motståndarsidan kopplar pornografi till gatuprostitution utan att närmare förklara vad de har gemensamt.
- **Offerfiering**. I ett första steg har jag valt att definiera *offer* som någon som är så påverkad av en specifik kraft att denne är totalt hjälplös och passiv inför denna krafts påverkan. Offerfiering beskriver en process där någon genom att språkligt tillskrivas vissa attribut framställs som ett offer. Denna retoriska strategi används av motståndarsidan i konstruktionen av pornografiskådespelaren och pornografikonsumenten.
- **Subordinering**. Subordinering innebär att ett fenomen underordnas ett annat fenomen genom vilket det får sin betydelse. Ett fenomen görs till en sorts underkategori eller konsekvens av ett annat fenomen. Det är alltså det överordnade fenomenet som används för att ge något sin betydelse och inte fenomenet i sig. På så vis behöver man inte tala om vad som egentligen händer i fenomenet ifråga utan kan kritisera det utifrån det överordnade fenomenet. Denna strategi går bland annat att urskilja i motståndarsidans diskussion om pornografi och kapitalism där pornografi underordnas kapitalism varigenom den får sin betydelse genom en beskrivning av kapitalism, snarare än vad som faktiskt händer i pornografin.
- **Vetenskapifiering**. Att vetenskapifiera ett påstående innebär att hänvisa till vetenskap utan att referera till faktiska källor. Genom detta framställer man sig själv som den rationella som bygger sina argument på vetenskap, snarare än känslor, moral och egna

värderingar. Vetenskapifiering går att urskilja i både motståndar-respektive mot-motståndarsidan argumentation. Ett exempel på detta är att båda sidor presenterar statistik som bekräftar deras beskrivning av pornografi utan att hänvisa till några källor.

- **”Den moraliserande motståndaren”**. Denna strategi går ut på att framställa sin motståndare som driven av moral, känslor och personliga värderingar och därigenom kunna ogiltigförklara motståndarens argument. Strategin kan urskiljas i mot-motståndarsidan argumentation. Ett exempel på detta är Rehbinders citat där han dels påstår att det inte finns några vetenskapliga belägg för att pornografi skulle leda till övergrepp, men utan att hänvisa till några faktiska källor, och samtidigt påstår att det är ”moralpanik” av beskriva pornografi som skadligt.
- **Naturalisering**. Denna strategi går ut på att beskriva ett fenomen som att det alltid funnits och således inte är problematisk. Genom att säga att något alltid funnits görs det till en naturlig del av världen. Naturalisering går att urskilja i mot-motståndarsidans argumentation. Ett exempel på naturalisering kan vi se i utsagan om att ”barn och unga har konsumerat pornografi sen Pompeji” utan att ha tagit skada av det.

9.3 Ideologiska diskurser

I de diskursiva konstruktioner av pornografi vilka har identifierats i studiens empiriska material fann jag vissa likheter med de ideologiska ramverk vilka Long (2012) menar är tillgängliga inom den politiska diskussionen om pornografi i Storbritannien. För det första kan det urskiljas vissa likheter med det radikalfeministiska ramverket så som det är formulerat av Long. Det är i argumentationen hos motståndarsidan som dessa likheter kan urskiljas. Ett uttalande vilket kan tyckas likna det radikalfeministiska ramverkets beskrivning av pornografi är att pornografi sägs ”prångla ut kvinnohat och rasism” vilket ligger i linje med det radikalfeministiska påståendet att pornografi är ett instrument för kvinnoförtryck och ett uttryck för en social maktordning där kvinnor är underordnade män (Long, 2012: 66). Ytterligare exempel på uttalanden som har vissa likheter med det radikalfeministiska ramverket är beskrivningen av pornografi som ”övergrepp mot kvinnor och barn” och som ”exploatering” och ”utnyttjande av kvinnor. För det andra tycks det finnas vissa likheter mellan motståndarsidans argument och det konservativa ramverket. I påståendet att pornografi står i motsats till ”universella värderingar och politiska ideal om jämställdhet, jämlikhet och alla människors lika värde” kan det möjligtvis finnas ett implicit uttalande om någon sorts offentligt moral, vilken pornografin står i motsats till vilket är det som gör den problematisk. Här kan vi således se en likhet med det konservativa ramverket vilket beskriver sexualitet och pornografi i termer av moral och värderingar (Long, 2012: 61-

62). Här menar jag att mina empiriska fynd skiljer sig något i förhållande till Longs tydliga distinktion mellan det radikalfeministiska ramverket och det konservativa ramverket. Long gör en poäng av den, enligt henne, betydande skillnaden mellan det radikalfeministiska ramverket, vilket hon menar bygger sin beskrivning av pornografi och sexualitet, och det konservativa ramverket vilket hon menar bygger sin beskrivning av pornografi och sexualitet på moral och värderingar (Long, 2012: 61). Jag menar dock att det i denna studies empiri finns uttalanden där argument som har vissa potentiella likheter med det radikalfeministiska ramverket och det konservativa ramverket förekommer i samma sammanhang. Ett exempel på ett sådant citat är:

Porr är inte sex. Porr är en mångmiljard industri som samarbetar med multinationella storföretag för att kunna fortsätta prångla ut kvinnohat och rasism. Porren visar bilder av gruppvåldtäkter, grova sexuella övergrepp och förnedring av kvinnor och tjejer- den totala motsatsen till universella värderingar och offentliga politiska ideal om jämställdhet, jämlikhet och alla människors lika värde”(Wade et al., 2016, 14 oktober).

När det gäller mot-motståndarsidan argument kan vissa potentiella likheter med det liberala ramverket urskiljas. Talet om att ”beslutsfattare” inte ska bestämma vad människor får bli upphetsade av (Orsén & Gustafsson, 2015, 25 augusti) och att ”staten inte skall lägga sig i vad folk gör i sovrummet” (Norrköpings Tidningar, 2015, 4 juli) bär vissa likheter med liberala verklighetskonstruktioner, där individens fri- och rättigheter måste skyddas från statens inblandande. En statlig reglering av pornografi framställs som ett hot mot individens frihet (Long, 2012: 62-63). Konstruktionen av pornografiskådespeleri som ett frivilligt arbete tycks även bygga på en nyliberal beskrivning av människan. Att ”arbeta” med pornografi konstrueras som ett resultat av individens fria val, ett val vilket, då individen är rationell, är baserat endast på egenintresse (Long, 2012: 62-63). Med utgångspunkt i detta kan alltså dessa diskursiva konstruktioner av pornografi och sexualitet tänkas konstitueras liberala tankeströmningar, samtidigt som denna diskursiva praktik också reproducerar en liberal syn på pornografi och sexualitet.

Man kan således säga att denna diskussion om pornografi tar plats inom ren medial respektive en politisk diskursordning som reglerar hur man kan tala om pornografi och sexualitet. Inom dessa diskursordningar menar jag att det i min empiri är två diskurser som är dominerande. En sexnegativ diskurs och en liberal diskurs. Beteckningen på dessa diskurser är deskriptiv och skall alltså inte förstås som att jag försöker tillskriva de olika skribenterna politiska eller ideologiska åsikter. Valet av namn på diskurserna har helt enkelt valts för att beskriva min tolkning av likheter mellan vissa argument och ideologi. Jag menar att det i motståndarsidans argument

går att urskilja vissa eventuella likheter med det radikalfeministiska och det konservativa ramverket. Jag menar att dessa två, med utgångspunkt i Rubins (1984) teori om sexnegativitet tillsammans kan betecknas som en sexnegativ diskurs som konstruerar sexualitet och pornografi som något potentiellt farligt och som därför måste analyseras och kontrolleras och placerar sexualitet i en offentlig sfär. För det andra menar jag att mot-motståndarsidan kan betecknas som en liberal diskurs, då den enligt min tolkning, har vissa likheter med liberala beskrivningar av sexualitet och pornografi då den placerar pornografi och sexualitet i en privat sfär.

Jag menar att den sexnegativa diskursen och den liberala diskursen kan beskrivas som ideologiska diskurser i diskussionen om pornografi som utgör studiens empiriska material. De kan beskrivas som dominanta då de är de diskurser som artikuleras mest frekvent. Diskurserna artikuleras och reartikuleras genomgående i artiklarna utan att förändras i någon anmärkningsvärd grad. Detta kan möjligtvis antyda att diskussionen har stagnerat då samma diskurser reartikuleras hela tiden.

9.4 Slutord

Diskussionen om pornografi som analyseras i studien utgör en begränsad arena där en utbildad och intellektuell medelklass diskuterar med varandra inför andra. Jag har visat hur detta formar talet om pornografi, om vem som kommer till tals och vad som sägs och kan sägas om pornografi i denna exklusiva arena. Jag har visat hur stora delar av allmänheten inte deltar i diskussionen och hur de som faktiskt har erfarenhet av pornografi inte ges utrymme i diskussionen. Den intellektuella medelklassen säger sig tala för dessa personers intressen i en diskussion om pornografi som förs på en politisk och delvis vetenskaplig nivå. Allmänheten exkluderas även genom att skribenterna främst vänder sig till politiker och i ett andra steg till varandra. På så vis talar man över huvudet på allmänheten.

Det ligger makt i att få definiera vad pornografi och sexualitet är, samt vilka sexuella praktiker som är acceptabla och inte acceptabla. Diskurser kring sexualitet kan stigmatisera individer och grupper som deltar i sexuella praktiker, och till och med straffa dem genom lagen. Med detta sagt menar jag att pornografi och sexualitet bör diskuteras öppet. Att tala om sexualitet innebär en balansgång mellan att fördöma sexuella praktiker som rent faktiskt skadar människor och att fördöma sexuella praktiker för att man själv inte tycker om dem. Sexuella praktiker bör kunna kritiserats samtidigt som vi måste vara öppna inför att människor har olika sexuella preferenser.

Sexualitet är inte en fristående sfär som inte formas utifrån maktstrukturer, sexualiteten är socialt konstruerad. Både den sexnegativa diskursen och den liberala diskursen konstruerar pornografi och sexualitet. Vi måste ge sexualitet innebörder för att kunna förstå vad det är. Men vara ödmjuk för att det inte finns en, utan flera sanningar och betydelser av pornografi och sexualitet. Jag är medveten om att jag i och med dessa uttalanden själv konstruerar pornografi och sexualitet, men genom att tala om det konstruerar man det automatiskt, och att tala om pornografi och sexualitet är inte möjligt utan att konstruera det. Jag menar således att problemet inte ligger i att vi konstruerar sexualitet. Problemet ligger snarare i att vi framställer dessa konstruktioner som absoluta sanningar istället för att inse att det finns olika sanningar om pornografi och sexualitet vilket vi kan se i denna studie. Snarare än att föra en ömsesidig debatt upprepar de båda sidorna samma argument om och om igen och diskussionen utvecklas inte.

Med detta sagt avslutar jag studien men en önskan om vidare forskning och diskussioner kring diskurser kring pornografi och sexualitet. Jag hoppas att vi i framtiden kan fortsätta att kritiskt analysera hegemoniska diskurser kring pornografi och sexualitet så att inte en liten, maktfull och privilegierad elit får lov att definiera vilka former av sexualitet som är acceptabla eller inte acceptabla. På så vis kan vi förhoppningsvis öppna upp för en mer förutsättningslös diskussion kring pornografi och sexualitet, som grundar sig på frågor om makt, snarare än personlig moral.

Referenslista

Tryckta källor

Attwood, F & Smith, C. (2010). *Extreme Concern: Regulating 'Dangerous Pictures' in the United Kingdom*.

Carline, A. (2011). *Criminal Justice, Extreme Pornography and Prostitution: Protecting Women or Promoting Morality?*

Chouliaraki, L & Fairclough, N. (1999). *Discourse in Late Modernity: Rethinking Critical Discourse Analysis*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Brownmiller, S. (1993). *Against our will: men, women and rape*. New York: Fawcett Books.

Dworkin, A. (1981). *Pornography. Men Possessing Women*. New York: Penguin Books.

Fairclough, N. (1992). *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity Press.

Fairclough, N. (1995). *Analysing Discourse. Textual analysis for social research*. New York: Routledge.

Foucault, M. (1990). *The History of Sexuality: The Will to Knowledge: The Will to Knowledge v. 1*. Harmondsworth : Penguin.

Jackson, S. (1999). *Heterosexuality in Question*. Thousand Oaks: Sage.

Jørgensen, M & Phillips, L. (1999). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

Laclau, E & Mouffe, C. (2001). *Hegemony and Socialist Strategy. Towards a Radical Democratic Politics. Second Edition*. London: Verso.

Long, J. (2012). *Anti-Porn. The Resurgence of Anti-Pornography Feminism*. London: Zed Books.

McCombs, M.E & Shaw, D.L. (1972). The Agenda- Setting Function of Mass Media. *The Public Opinion Quarterly*, 36(2), 176-187.

Nilsson, R. (2008). *Foucault- en introduktion*. Malmö: Égalité.

Potter, J & Wetherell, M. (1987). *Discourse and Social Psychology: beyond attitudes and behaviour*. London: Sage.

Rubin, G. (1984). *Thinking Sex: Notes for a Radical Theory of the Politics of Sexuality*.

Parker, R & Aggleton, P (Red.) *Culture, Society and Sexuality: A Reader*. London: Routledge.

SFS 1962:700. *Brottsbalk*. Stockholm: Justitiedepartementet.

Waltman, M. (2014). *The politics of legal challenges to pornography : Canada, Sweden, and the United States* (Doctoral Thesis). Stockholm: Department of Political Science, Stockholm University.

Winther Jörgensen, M. (2003). Den diskursive distribution af struktur og agens. *Dansk sociologi*, 14(1), 71-95.

Elektroniska källor

BBC. (2013, 22 juli). Online pornography to be blocked by default, PM announces. *BBC*. Hämtad 2017-02-14, från <http://www.bbc.com/news/uk-23401076>

Mediearkivet. Hämtad 2017-05-19, från <http://web.retriever-info.com/services/archive>

McCombs, M.E. (u.å.). *The Agenda- Setting Role of the Mass Media in the Shaping of Public Opinion*. Hämtad 2017-04-30, från <http://www.virtualrhetoric.com/onlineclass/moodle-data/11/McCombsAgenda.pdf>

Vetenskapsrådet. (u.å.). *Forskningsetiska principer inom humanistisk- samhällsvetenskaplig forskning*. Hämtad 2017-05-12, från <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

Artiklar som utgör studiens empiriska material

Abramowicz, N. (2015, 29 juli). Sexlusten är alla uppfinningars moder. *Expressen*. Hämtad 2017-01-26, från <http://www.expressen.se/ledare/naomi-abramowicz/sexlusten-ar-alla-uppfinningars-moder/>

Adolfsson, V. (2013, 25 juli). Det handlar inte om porr- det handlar om hela jävla internet. *Nyheter24*. Hämtad 2017-01-26, från <http://nyheter24.se/nyheter/kolumner/750345-det-handlar-inte-om-porr-det-handlar-om-hela-javla-internet>

Askeljung, A. (2013, 26 juli). Det är inte statens uppgift att stoppa porren. *SVT Nyheter*. Hämtad 2017-01-28, från <https://www.svt.se/opinion/det-ar-inte-statens-uppgift-att-stoppa-porren?>

Backlund, A. (2016, 25 januari). Porrmissbruk är vårt minsta problem- det här borde vi prata om i stället. *Nyheter24*. Hämtad 2017-01-25, från <http://nyheter24.se/debatt/825258-porrmissbruk-ar-vart-minsta-problem-det-har-borde-vi-prata-om-i-stallet>

Boscanin, A. (2016, 18 oktober). Lämna porren ifred, Beatrice Ask! *Göteborgs- Posten*. Hämtad 2017-01-27, från <http://www.gp.se/ledare/l%C3%A4mna-porren-ifred-beatrice-ask-1.3877337>

Britz, S. (2016, 15 juli). Våldsamt sex normaliseras av nätporren. *Göteborgs- Posten*. Hämtad 2017-01-25, från <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayPDF?documentId=050802201607152747490&serviceId=2>

Bruksgård, S & Högström, C. (2016, 25 oktober). All porr är inte stötande, och politiker ska inte bestämma vad folket ska tillåtas att njuta av. *Vestmanlands Läns Tidning*. Hämtad 2017-01-26, från <http://www.vlt.se/opinion/debatt/all-porr-ar-inte-stotande-och-politiker-ska-inte-bestaomma-vad-folket-ska-tillatas-att-njuta-av>

Cederin, H. (2015, 1 juli). Porrdebatten handlar om makt, inte moral. *Dagens Arena*. Hämtad 2017-01-25, från <http://www.dagensarena.se/opinion/ung-vanster-porrdebatten-handlar-om-makt-inte-moral/>

Cewers, L. (2016, 19 oktober). Förlegad bild av kvinnors sexualitet. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2017-01-27, från <http://www.dn.se/debatt/replikor/forlegad-bild-av-kvinnors-sexualitet/>

Cronström Beskow, X., Lindén, S., Odsvall, J., Schrewelius, P & Stoltz, H. (2016, 5 juli). Befria oss från sexualfientliga propagandakampanjer. *Aftonbladet*. Hämtad 2017-01-27, från <http://www.aftonbladet.se/debatt/article23112773.ab>

Cwejman, A. (2015, 12 augusti). Porrpuritanerna går igen. *Göteborgs-Posten*. Hämtad 2017-01-26, från <http://www.gp.se/ledare/adam-cwejman-porrpuritanerna-g%C3%A5r-igen-1.125275>

Uppsala Nya Tidning. (2013, 18 augusti). *Dags att informera om porren*. Hämtad 2017-01-25, från <http://www.unt.se/asikt/ledare/dags-att-informera-om-porren-2550038.aspx>

Elert, N. (2013, 23 juli). Låt folk få flåsa fritt. *Expressen*. Hämtad 2017-01-27, från <http://www.expressen.se/ledare/internetporr---lat-folk-fa-flasa-fritt/>

Franchell, E. (2016, 17 oktober). Porr kan orsaka dåliga sexvanor. *Aftonbladet*. Hämtad 2017-01-25, från <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayPDF?documentId=05734920161017cc3817065d1670f5942b862c4ccc2fba&serviceId=2>

Granbom, J. (2013, 27 juli). Porrförbud kan vara en väg framåt även för Sverige. *SVT Nyheter*. Hämtad 2017-01-25, från <https://www.svt.se/opinion/porrforbud-kan-vara-en-vag-framat-aven-for-sverige>

Granbom, J. (2013, 1 augusti). Maktperspektiv saknas i porrdebatten. *SVT Nyheter*. Hämtad 2017-01-25, från <https://www.svt.se/opinion/maktperspektiv-saknas-i-porrdebatten>

Gustavsson, A. (2014, 11 augusti). Porrens konsumenter klarar inte av kondom. *Dagens ETC*. Hämtad 2017-01-25, från [http://www.etc.se/ledare/porrens-konsumenter-klarar-inte-av-kon-
dom](http://www.etc.se/ledare/porrens-konsumenter-klarar-inte-av-kon-
dom)

Hall, H. (2014, 4 augusti). Puritanismen går igen. *Östgöta Correspondenten*. Hämtad 2017-01-27, från <http://www.corren.se/asikter/ledare/puritanismen-gar-igen-7202075.aspx>

Hammar, L & Nylin, A. (2015, 20 augusti). Porrindustrin är förtryck och förnedring. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2017-01-25, från <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05080320150821080eb01f31edd40abaa27816e83a1380&serviceId=2>

Hasselvall, M. (2016, 21 december). Porr handlar inte om sex. *SVT Nyheter*. Hämtad 2017-01-25, från <https://www.svt.se/opinion/musse-hasselvall-om-porr>

Helmersson, E. (2016, 19 oktober). Jo, det är klart att porr är sex. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2017-01-27, från <http://www.dn.se/arkiv/ledare/jo-det-ar-klart-att-porr-ar-sex/>

Inci, Z. (2015, 9 juli). Jämställdhet kräver ett porrfritt samhälle. *Expressen*. Hämtad 2017-01-25, från <http://www.expressen.se/debatt/jamstalldhet-kraver-ett-porrfritt-samhalle/>

Inci, Z. (2015, 13 juli). Att reglera porrbranschen är inte kvinnofientligt. *Expressen*. Hämtad 2017-01-25, från <http://www.expressen.se/debatt/att-reglera-porrbranschen-ar-inte-kvinnofientligt/>

Norrköpings Tidningar. (2015, 4 juli). *Ingen stat i sovrummet*. Hämtad 2017-01-28, från <http://www.nt.se/asikter/ledare/ingen-stat-i-sovrummet-11218326.aspx>

Ismail, B. (2016, 19 oktober). Rädda porren från prussiluskorna! *Gefle Dagblad*. Hämtad 2017-01-27, från <http://www.gd.se/opinion/ledare/radda-porren-fran-prussiluskorna>

Jactlund, C.H. (2016, 15 januari). I jakten på förklaringar: Ge inte porren frikort. *Dagen*. Hämtad 2017-01-25, från <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayPDF?documentId=050814201601155ec43ec56eb2c5a956391c83620c2d70&serviceId=2>

Janouch, K. (2015, 10 juli). Ställ inte människors sexualitet i skamvrån. *Expressen*. Hämtad 2017-01-27, från <http://www.expressen.se/debatt/stall-inte-manniskors-sexualitet-i-skamvran/>

Janouch, K. (2015, 13 juli). Kvinnlig sexualitet gynnas av porr. *Expressen*. Hämtad 2017-01-27, från <http://www.expressen.se/debatt/kvinnlig-sexualitet-gynnas-av-porr/>

Jarminder, M. (2015, 19 juli). Vad är kommersiellt? *Skånska Dagbladet*. Hämtad 2017-01-27, från <http://www.skd.se/2015/07/20/vad-ar-kommersiellt/>

Jonsson, M. (2013, 29 juli). Den destruktiva pornografin. *Barometern*. Hämtad 2017-01-25, från <http://www.barometern.se/ledare/den-destruktiva-pornografin/>

Kjellner, Z. (2015, 28 juli). Porren måste förnyas, inte förbjudas. *Expressen*. Hämtad 2017-01-25, från <http://www.expressen.se/debatt/porren-maste-fornyas-inte-forbjudas/>

Klepke, M. (2014, 12 december). Kvinnans orgasm inget för lagstiftarna. *Arbetet*. Hämtad 2017-01-26, från <http://arbetet.se/2014/12/12/kvinnans-orgasm-inget-for-lagstiftarna/>

Kärkkäinen, C. (2016, 21 oktober). Lyssna på Cornelis Vreeswijk! *Östgöta Correspondenten*. Hämtad 2017-01-27, från <http://www.corren.se/asikter/ledare/catarina-karkkainen-lyssna-pa-cornelis-om4345933.aspx>

Lejdhamre, A. (2016, 27 oktober). Vems nu gäller i synen på porr? *Vestmanslands Läns Tidning*. Hämtad 2017-01-25, från <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayPDF?documentId=05735320161027399478dca04549d7bce90b4b6032f77f&serviceId=2>

Lekander, N. (2016, 20 oktober). Porren gör oss mer toleranta och öppna. *Expressen*. Hämtad 2017-01-27, från <http://www.expressen.se/kultur/porren-gor-oss-mer-toleranta-och-oppna/>

Lust, E. (2015, 11 augusti). Ta plats bakom porrkameran, kvinnor. *Expressen*. Hämtad 2017-01-27, från <http://www.expressen.se/debatt/ta-plats-bakom-porrkameran-kvinnor/>

Magnusson, J. (2013, 6 december). Vad är porr och vad är att ha sex framför en kamera? *Dagens Nyheter*. Hämtad 2017-01-26, från <http://www.dn.se/kultur-noje/film-tv/jane-magnusson-vad-ar-porr-och-vad-ar-att-ha-sex-framfor-en-kamera/>

Magnusson, L. (2013, 28 juli). Ung vänster har missat att porren blivit en folkrörelse. *SVT Nyheter*. Hämtad 2017-01-27, från <https://www.svt.se/opinion/ung-vanster-har-missat-att-porren-blivit-en-folkrörelse>

Magnusson, L. (2014, 13 maj). Feminismen objektifierar kvinnorna. *Metro*. Hämtad 2017-01-26, från <http://www.metro.se/artikel/feminismen-objektifierar-kvinnorna-xr>

Magnusson, L. (2015, 6 juli). Porrmotstånd är inte feminism. *Hela Hälsingland*. Hämtad 2017-01-28, från <http://www.helahalsingland.se/opinion/ledare/porrmotstand-ar-inte-feminism>

Norberg, J. (2016, 21 oktober). Förbudsivrarnas förståelsebrist. *Metro*. Hämtad 2017-01-27, från <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayPDF?documentId=0573642016102115b9a3d389cfc228652cb535b175396e&serviceId=2>

Nordlund, L. (2015, 24 juli). Sexismen stoppas inte av porrcensur. *Aftonbladet*. Hämtad 2017-01-27, från <http://www.aftonbladet.se/debatt/article21157187.ab>

Nygård, A. (2016, 18 oktober). Klart barnen vill se den mest extrema porren. *Dalarnas Tidningar*. Hämtad 2017-01-26, från <http://www.dt.se/opinion/debatt/debatt-klart-barnen-vill-se-den-mest-extrema-porren>

Nyman, J. (2016, 23 september). Hårdporr sexualiserar våld mot kvinnor. *Dalarnas Tidningar*. Hämtad 2017-01-25, från <http://www.dt.se/opinion/debatt/debatt-hardporr-sexualiserar-vald-mot-kvinnor>

Ohlsson, C. (2016, 3 oktober). Sex ska vara lustfyllt, inte skambelagt och skadligt! *Feministiskt Perspektiv*. Hämtad 2017-01-25, från <https://feministisktperspektiv.se/2016/11/03/sex-ska-vara-lustfyllt-och-positivt-inte-skambelagt-och-skadligt/>

Orsén, R & Gustafsson, I. (2015, 22 juli). Är det fel att filma sig själv? *Ljusdals- Posten*. Hämtad 2017-01-26, från <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayPDF?documentId=05729520150722eb9d539232a31119408ebc24e70a3cb2&serviceId=2>

Orsén R & Gustafsson, I. (2015, 25 augusti). Individens frihet- eller porrförbud. *Värmlands Folkblad*. Hämtad 2017-01-27, från <http://www.vf.se/uncategorized/individens-frihet-eller-porrforbud/>

Palm, V. (2017, 5 februari). Därför behöver vi ta strid emot porren. *Dagens Arena*. Hämtad 2017-02-05, från <http://www.dagensarena.se/opinion/darfor-behover-vi-ta-strid-emot-porren/>

Pihl, K. (2015, 22 juli). Sätt p för porrpaternalismen. *Uppsala Nya Tidning*. Hämtad 2017-01-27, från <http://www.unt.se/asikt/ledare/satt-p-for-porrpaternalismen-3815564.aspx>

Rehbinder, C. (2016, 19 oktober). Det sexfientliga samhället är problemet. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2017-01-27, från <http://www.dn.se/debatt/repliker/det-sexfientliga-samhallet-ar-problemet/>

Rudolfsson, J. (2013, 6 december). Pornografi är en kraftfull drog. *Dagen*. Hämtad 2017-01-25, från <http://www.dagen.se/debatt/pornografi-ar-en-kraftfull-drog-1.105628>

Rung, N. (2016, 19 november). Vi som kritiserar porr vet vad vi pratar om. *ETC Lördag*. Hämtad 2017-01-25, från <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayPDF?documentId=05712620161118db9e4c98007f7aa2ab330e633016f873&serviceId=2>

Sandlund, E. (2015, 22 juli). Kristna bör delta i kamp mot porr. *Dagen*. Hämtad 2017-01-25, från <http://www.dagen.se/ledare/kristna-bor-delta-i-kamp-mot-porr-1.376424>

Schrewelius, P. (2016, 22 oktober). Porrmotståndare måste sluta skambelägga människors sexualiteter. *Vestmanlands Läns Tidning*. Hämtad 2017-01-26, från <http://www.vlt.se/opinion/ledare/porrmotstandare-maste-sluta-skambelagga-manniskors-sexualiteter>

Sidenvall, J. (2016, 17 oktober). Porren och verkligheten. *Smålandsposten*. Hämtad 2017-01-27, från <http://www.smp.se/ledare/porren-och-verkligheten/>

Sjöberg, M & Pourmokhtari, R. (2015, 11 augusti). Chansen att SSU hycklar om sitt förbud mot porr är 99.99992%. *Nyheter24*. Hämtad 2017-01-27, från <http://nyheter24.se/debatt/805748-luf-chansen-att-ssu-hycklar-om-sitt-forbud-mot-porr-ar-999992>

Skogkär, M. (2013, 13 mars). Mediernas frihet problem för parlament på porrjakt. *Sydsvenskan*. Hämtad 2017-01-26, från <http://www.sydsvenskan.se/2013-03-13/mediernas-frihet-problem-for-parlament-pa-porrjakt>

Strage, F. (2015, 16 juli). Bör vi redan nu vänja oss vid att leva i en värld utan snusk? *Dagens Nyheter*. Hämtad 2017-01-26, från <http://www.dn.se/kultur-noje/kronikor/fredrik-strage-bor-vi-redan-nu-vanja-oss-vid-att-leva-i-en-varld-utan-snusk/>

Strandberg, K. (2014, 22 februari). Nymphomaniac är precis den sortens sexdiskussion jag vill ha. *ETC*. Hämtad, 2017-01-28, från <http://www.etc.se/kronika/nymphomaniac-ar-precis-den-sortens-sexdiskussion-jag-vill-ha>

Svensson, J., Holst, W & Christenson, G. (2017, 16 januari). Porr är alltid övergrepp. *Dagens ETC*. Hämtad 2017-01-25, från <http://web.retriever-info.com/services/archive/displayPDF?serviceId=2&documentId=05712520170116c65105d3fed95d10908ce69e8c805195>

Svärd, V. (2014, 6 augusti). Nej, Fi vill ha sexuell frihet- inte förbud mot porr. *Nyheter24*. Hämtad 2017-01-26, från <http://nyheter24.se/debatt/774442-nej-fi-vill-ha-sexuell-frihet-inte-forbud-mot-porr>

Söderberg, E. (2014, 1 augusti). Statlig censur hör dåtiden till. *Vestmanlands Läns Tidning*. Hämtad 2017-01-26, från <http://www.vlt.se/opinion/ledare/statlig-censur-hor-datiden-till>

Thurfjell, G. (2016, 19 oktober). De straka pekpinnarnas politik. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2017-01-25, från <http://www.dn.se/arkiv/kultur/de-straka-pekpinarnas-politik/>

Thurfjell, G. (2016, 31 oktober). Syftet med porr är inte att förtrycka kvinnor eller förvandla fromma pojkar till män. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2017-01-27, från <http://www.dn.se/arkiv/kultur/greta-thurfjell-syftet-med-porr-ar-inte-att-fortrycka-kvinnor-eller-forvandla-fromma-pojkar-till-man/>

Valkyrie, V. (2016, 25 januari). Beskyll inte porren för mäns övergrepp. *SVT Nyheter*. Hämtad 2017-01-27, från <https://www.svt.se/opinion/vicki-valkyrie-om-porr>

Wade, A., Sjöqvist Brabro, B., Ask, B., Svensson, B., Ohlsson, C., Szyber, C., Berglund, C., Åström, G., Josephine., Anna., Gabrielsson, L., Forslund Mustaniemi, M., Thörn, M., Green, M., Hasselvall, M., Rung, N., Persson, O., Risberg, O., Svensson, P., Söderström, P., Jansson,

U., Kanakaris, Z., Östensson, I & Landberg, Å. (2016, 15 oktober). Låt haverikommission utreda porrens skadliga verkningar. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2017-01-25, från <http://www.dn.se/debatt/lat-haverikommission-utreda-porrens-skadliga-verkningar/>

Wernersson, S & Erixon, O. (2015, 10 augusti). Ett förbud mot porr förminskar kvinnor. Hämtad 2017-01-27, från <https://www.svd.se/ett-forbud-mot-porr-forminskar-kvinnor>

Westerlind, L. (2015, 28 augusti). Ingen frigörelse ur kommersialismen. *Folkbladet*. Hämtad 2017-01-25, från <http://www.folkbladet.nu/1506261/ingen-frigorelse-ur-kommersialismen>

Widlund, J. (2016, 7 december). Möt porrkonsumenterna rätt. *Dagen*. Hämtad 2017-01-25, från <http://www.dagen.se/debatt/mot-porrkonsumenterna-ratt-1.898101>

Bilaga

Populärvetenskaplig framställning

Bakgrund

Sexualitet har länge varit föremål för kontroll, kategorisering och reglering. I vårt nutida västerländska samhälle har vi lagar som reglerar vilka sexuella handlingar som är acceptabla och vilka som inte är det, och vissa typer av sexualitet är även sjukdomsklassade. De senaste åren har viss form av sex diskuterats intensivt i svenska nyhetsmedier; nämligen pornografi. Diskussionen berör frågor om sexualitet och makt och därför tycker jag att det är ett spännande och relevant område att utforska inom sociologins ramar.

Syfte

Syftet med studien är att undersöka olika beskrivningar av pornografi i svensk nyhetsmedia. För det första vill jag undersöka vilka skillnader och likheter det finns i beskrivningarna. För det andra vill jag undersöka vilka retoriska strategier som används i beskrivningarna av pornografi. Slutligen vill jag undersöka om den omgivande samhällskontexten kan tänkas påverka eller påverkas av hur pornografi beskrivs.

Metod

Uppsatsens metod är kritisk diskursanalys. Det betyder att jag undersöker vilken bild av verkligheten som målas upp genom språket i i diskussionen om pornografi. Materialet som användes bestod av 69 tidningsartiklar skrivna mellan juli 2013 och mars 2017.

Viktigaste resultat

Undersökningens resultat visar att de stora skillnaderna i hur pornografi beskrivs handlar om huruvida pornografi är en privat eller politisk fråga, samt huruvida pornografi är eller inte är skadligt för den tittaren. En viktig likhet mellan de olika sidorna i diskussionen är att de alla beskriver porrskådespelaren som kvinna. Resultat visar också att flera olika retoriska strategier används i diskussionen. De retoriska strategier som identifierats är *värsta exemplet* (Rubin, 1984), *modaliteter* (Fairclough, 1992), *nersmutsning*, *offerfiering*, *suborderdinerig*, *vetenskapifiering*, *”den moraliserande motståndaren”* och *naturalisering*. Vidare visar studiens resultat att det finns likheter mellan motståndarsidans och mot-motståndarsidans beskrivningar av pornografi och radikal feministiska samt liberala beskrivningar av pornografi. Slutligen visar studiens resultat att det finns två framträdande sätt att tala om pornografi i de artiklar som studerats: ett liberal sätt och ett sexnegativt sätt.

Samhällsnytta

Uppsatsens resultat är ett exempel på hur pornografi och sexualitet betyder olika saker för olika människor. Det visar också på språkets makt och hur språket formar verkligheten och vår bild av verkligheten. Jag menar att det är viktigt att kritiskt granska beskrivningar av pornografi och sexualitet så att vi inte fördömer sexualiteter som skiljer sig från vår egen.